

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta	6 „ 60 „ 3 30
četrt leta	3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri popoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglasni in poselnicni se računijo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati leco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellereitza v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Velikonočni piruhi.

Čitatelje naše opozarjamo na račune „Trgovsko-obrtno zadruga“ za prvo petletje, objavljene v včerajšnjem „Primorcu“ in današnji „Soci“. Kdor se bo zanimal za ta zavad, ki je velikanskega pomena za bodočnost slovenskega naroda ob slovensko-laški jezikovni meji, dobi za mesec dni lahko podrobnejše račune za vseh šest odsekov posebe, da se uveri, kako je zadruga napredovala od leta do leta in kakošno bodočnost se le ima pred seboj. Vendar dobi vsakdo glavne pojme o stanju tega velikega denarnega zavoda že iz teh računov in naslednjih vrstic.

„Trgovsko-obrtna zadruga“ je vpisana zadruga z neomejenim jamstvom. Ali da vsakdo mirnim srcem lahko jamči, sprevidi iz tega, ako pogleda, v kakošni lepi družbi je in kako je zadruga osnovana, kako se v njej izvršujejo denarni posli.

Do konca l. 1902. je bilo v zadrugi 2091 članov s 4667 deleži po 300 K; torej je bilo podpisane zadrugne glavnice — K 1.400.100, dejanski vplačane pa K 687.363 50. Koncem leta se je izplačalo članom l. odseka K 381.489, da je ostalo vplačane glavnice še vedno K 305.874 50. — Zadnji dan leta je bilo še 1257 članov s 3144 deležev ali z zadrugno glavnico K 943.200. — Do 31. marca t. l. je to število poskočilo že na 1472 članov s 3622 deležev ali z zadrugno glavnico K 1.086.600. Koliko je denarnih zavodov, ki imajo tako veliko lastno glavnico? Posojil je bilo K 1.248.175; povprečno so rasla posojila po 250.000 K na leto.

Bilanca izkazuje hranilnih vlog 912.745 K. Lansko leto je bilo novo vloženih K 1.038.888, izplačanih pa K 307.555. Ker pa je bilo naloženih članom l. odseka za deleže K 174.037, je v resnici prirastlo K 557.295 vlog, kar je tudi lep napredek.

Tem hranilnim vlogam daje varnost vsa lastna glavnica, ki je dosti višja, tako, da je vsaka krona hranilne vloge skoro dvakrat pokrita z lastno glavnico, vrhu tega za nameček je še 2091 članov, ki jamčijo z vsem svojim imetjem, tako da je varščine več milijonov. — Koliko pa je denar-

nih zavodov, ki dajejo enako varnost hranilnim vlogam?!

Da se pa kdo po nepotrebnem ne vznemiri radi neomejenega jamstva, mu takoj povemo, da po § 15. pravil zadruga ne sme sprejeti hranilnih vlog več nego ima lastne glavnice. Ako bi se torej zgodilo, da bi se zadruga kar pogreznila v zemljo in bi torej zgubila vse do zadnjega vinarja, bi bilo jamstvo članov največ le — enkratno, torej niti toliko ne, kolikoršno je pri ogromni večini zavodov z omejenim varstvom. Ne omejena zaveza po naslovu in pravilih je torej le za to tukaj, da ima zadruga neomejeno zupanje drugih velikih denarnih zavodov, kjer ima denarja na razpolago za vsako potrebo, da torej naše zadruga ne more spraviti v težave tudi najtežji denarni položaj, ki kdaj slučajno nastane v deželi. In taka zveza, tako zaupanje je zopet najboljšo varstvo — članov. — Gotovo ni kmalu zavoda, ki bi imel tako previdna določila na vse strani v varstvo vlagateljev, članov in dolžnikov.

Vsi upravni troški so znašali v 5 letih K 63.275 58. — Stranke pa so vrnilo na račun upravnih troškov K 20.621 57, na upisninah itd. pa K 19.384 37; komaj tretjina pade torej na ramena zavoda.

Poleg ljudskega vrta je kupila zadruga stavbišče za okroglo 52.000 K. To je brezdvomno najlepši stavbni prostor v Gorici. — Sloveči rojak g. dr. Maks Fabiani je izdelal načrte za „Trgovski dom“, ki se bo letos ondi zidal. Tu dobi zadruga stalen, krasen dom, a poleg nje razna narodna društva, ki bodo imela na razpolago prostorno gledališko dvorano z galerijami. — Laški listi so objavili o tej stavbi vesti, ki so Slovencem le v ponos. Ker so torej že laški listi pisali o nameravani „veliki palači“, potrjujemo to vest tudi mi ter jo pošiljamo v svet med — velikonočnimi piruhi, ki gotovo razveselje vsako rodoljubno srce. — S to palačo prične nova, slavna doba za preznamenito našo „Trgovsko-obrtno zadrugo“.

Laški listi so objavili tudi še drugo pretresujočo vest, namreč, da je neka slovenska družba kupila hotel „pri Jelenu“ s

staroznano pivarno „Eiskeller“ vred. — Nimašo vzroka, da bi ta piruh zamolčali. Res je torej, da je konsorcij rodoljubov kupil vse one prostore, kjer nastane polagoma hotel po modernih zahtevah. — Danes je ondi na razpolago 31 sob za tučce, poleg raznih prostorov pa je največji salon v Gorici in v poletnem času najbolj obiskovan vrt. — Gotovo bodo naši rojaki odslej še rajše tje zrhajali.

Končno se povemo, da bo letos zidala tudi „Goriška ljudska posojilnica“, ki dozida svoji glavni hiši v Gosposki ulici še drugo nadstropje ter jej da prekrasno moderno zunanje lice, da bo in ta stavba v naš ponos in kras goriškemu mestu. — Načrte je izdelal g. dr. M. Fabiani.

Ali niso te vesti — veseli velikonočni piruhi?!

Današnja Gorica in bodočnost.

(Piše — jak.)

Skoro napočeli za Gorico nova doba. Še dve leti in v veliki centralni kolodvor pod Kostanjevico prižvižga prvi vlak iz Bohinja. Že gradi na stotine delavnih rok na novi črti predore, ki bodo dokaz, da imamo v Avstriji še smisel za epohalna tehnična podjetja. Mlokatera tuja država se bo mogla ponasčati s takim podjetjem, kakoršna je druga železnična zveza s Trstom, ki spoji najrazvitejše in najindustrijalneje dežele osrednje Evrope z Adrijo. Predno se še bodemo tega zavedali, bode Gorica prometno in železnično središče, kakoršnih je malo v Avstriji. Tri železnične proge se bodo križale v Gorici. Peljali se bodemo lahko iz Gorice v Bohinj, Vidno, Čerwinjan, Ajdovščino, oziroma pozneje v Ljubljano, Nabrežino in po dveh progah v Trst. Ni dvoma, da bode imelo največ dobička, kedar bodo vse te proge izgrajene, glavno mesto naše dežele. Tu se bode stekal ves promet, tu bode glavna železnična delavnica za celo proggo, kjer bode uslužbenih premnogo delavcev in lepo število uradnikov. Dvomljivo je pa zelo, ali bodo domačini, v prvi vrsti pa gospodje v mestni hiši, ki pravzaprav dandanes odločujejo, imeli dovolj smisla za to novo dobo, ki bode v pro-

speh vsem podjetnim življem, ki jim otvori tudi virov pravega blagostanja. Ker se bliža mestu pravi preobrat v ekonomičnem oziru, je pač upravičena želja po moderni mestni upravi, kakoršne Gorica doslej ni imela. Ali je italijanski, danes gospodujoči živelj res poklican in zmožen uresničiti nove zahteve in učiniti, da bode Gorica moderno mesto? Ni težko priti do pravičnega, nepristranskega, ali vrlo poučnega zaključka.

Ako zasledujemo zgodovinski razvitek našega mesta, se prepričamo, da Gorica ni bila nikdar mesto po vzorcu samosvojih staroitalijanskih mest, ponosnih na sijajno preteklost, na svojo ustavo, blagostanje, cerkve, palače in slavne sinove. Gospodovali so v mestu fevdalni tirolski grofje, ki so skušali kolikor mogoče omejiti svobodo meščanov in ki so gotovo vedno dajali mnogo predprave nemškemu življu, nemškimi obrtnikom, trgovcem in uradnikom. Sami niso razumeli niti italijanskega niti slovenskega jezika, raditega so pač svojim rojakom mnogo bolj zaupali ter jim bili jako naklonjeni. Ni čuda, da se je nekak na pol nemški značaj mesta ohranil do najnovejšega časa. Italijanski del meščanstva ni imel nikdar dovolj sil, da bi spremenil Gorico v pristno italijansko mesto. Čisto drugače je nastopal tekem srednjega veka in pozneje italijanski živelj v istrskih in dalmatinskih mestih. Tam spominjajo še danes monumentalne stavbe na sijajne pretekle čase, na bogatstvo in umetniško stremljenje svobodnega meščanstva. Italijanski živelj je krasil roko v roki s Slovenci svoje mesto, katero so prebivalci potem še bolj ljubili in čislali. Impulz, inicijativa je prišla iz Benetek, tega ne tajimo, ali nepravilno bi bilo ne pripisati nikakih zaslug slovenskemu življu. Gorica pa v tem oziru nima prav nič skupnega z drugimi primorskimi mesti, in Italijani se v našem mestu ne morejo hvaliti, da bi bili njih predniki nositelji staroitalijanske kulture. Ne nikdar! Kar se tiče preteklosti, so si pač Slovenci in Italijani na goriskih tleh povsem ednaki. Razmotrivati nam je pa treba sedaj, kako je razmerje v sedanjem času, in odgovoriti nam je treba na vprašanje, kdo je zakrivil, da se je umetno preprečil naravni razvitek.

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

Obzidje je imelo visoko, opremljeno s stolpiči, ali cerkve še lepše nego so bile v Seradcu. Pri dominikancih so tudi lahko poizvedeli o opatu. Bil je pri njih in rekel jim je, da mu je bolje; tolažil se je z nadejo, da ozdravi še popolnoma, in pred nekoliko dnevi je šel na daljšo pot. Matijcu že ni bilo več dosti mar za to, da bi ga dohitel, kajti odločil se je bil, da popelje obe deklici v Plock, kamor bi ju bil vzel tudi opat s seboj. Ker pa se mu je zelo mudilo k Zbišku, ga je vznemirila dokaj bolj druga novica, da so po opatovem odhodu reke tako razvodenele, da nikakor ni bilo mogoče iti dalje.

Dominikanci, vidé viteza s številnim spremstvom, ki je šel h knezu Zemovitu, kakor je sam dejal, so jih vljudno sprejeli in pogostili ter dali Matijcu na pot majhno leseno ploščico, na kateri je bila po latinski napisana molitev k angelu Rafaelu, patronu popotnikov. Cela dva tedna je bil Matija prisiljen ostati v Lenčici. Jeden izmed orožjenoscev grajskega staroste je spoznal, da sta pažeta starega viteza prav za prav deklici ter se zaljubil v Jagjenko na smrt. Čeh ga je hotel že pozvati na dvoboj r poteptani zemlji, toda Matija mu je to zabranil, ker so imeli že naslednji dan odriniti dalje.

Pot, po kateri so krenili k Plocku, je bil veter že nekoliko posušil, ker je deževje, kakor je navadno v pomladi, trajalo le malo časa. Bilo pa je tudi že toplo in ugodno, kajti zima je že minila. Po polju so se po brazdah lesketali svetli pasovi vode, a od ognonov je duhtela krepka vonjava prsti. Močvirja so se pokrila z zelenim trsičjem, tice so se jele že oglašati v gozdu med vejami. V srca naših popotnikov je vstopila znovič tolažba in nadeja, in ugodno so potovali. Po šestnajstdnevnem potovanju so dospeli po kratkih odmorih pred ploška vrata.

Toda dospeli so po noči, ko so bila vrata že zaprta. Morali so prenočiti pri nekem tkalcu pod mestnim obzidjem. Deklici, ki sta pozno zvečer odšli spat, sta zarano še trdo spali, ko je Matija, katerega nikak trud ni mogel zlomiti, takoj, ko so se mestna vrata odprla, odšel v mesto, kjer je lahko našel stolno cerkev in škofijsko palačo, in prva novica, katero je tu izvedel, je bila ta — da je opat pred jednim tednom umrl.

Umrl je pred tednom dni, toda po tedanjem običaju so se služile svete maše in se opravljale dnevnicice celih šest dni ter bi se imel vršiti pogreb še le danes, in po njem bi imela slediti sedmina v poslednjo čast pokojnikovemu spominu.

Matija, globoko užaljen, nikakor ni hotel ogledati mesta, katero je poznal že davno, ko je potoval s pismom kneginje Aleksandre k velikemu mojstru, marveč se je vrnil urno k tkalcu pod mestno obzidje, govore sam s seboj:

»Ha, on jo umrl, in Bog mu daj večni mir! Proti smrti ni sredstva na svetu, toda kaj hočem sedaj početi z deklicama?«

Na to je jel premišljevat, ali bi ne bilo bolje, pustiti ju pri kneginji Aleksandri ali pri kneginji Ani Danuti, ali naj ju odpelje v Spihov? Pogostoma si je mislil na poti, da ne bi škodovalo, ako bi Jagjenka ne bila predaleč od Zbiška v slučaju, ko bi se pokazalo, da Danuška ne živi več. Nikakor ni dvomil, da bo Zbišek dolgo žaloval in se jokal po Danuški, katero je tako vneto ljubil, nikakor pa tudi ni dvomil o tem, da taka deklica, ako ni daleč, tudi doseže svoj namen. Spominjal se je, kako so mladeniču pri Jagjenki gomazeli mravljinici po hrbtu, dasi je njegovo srce koprnelo le po oddaljeni Mazoviji. Radi tega, ker je bil prepričan, da je Danuška preminila za zmerom, se je odločil za to, da v slučaju opatove smrti ne spusti Jagjenke daleč od sebe. Ker pa je bil jako pohlepen po posestvu, mu je bilo kaj mar za to, da si pridobi tudi opatovo imetje. Opat je bil srdit na nje ter je rekel, da jim ne zapusti ničesar, toda morda se je le utolažil pred smrtjo?

Da je nekaj zapustil Jagjenki, to je bilo gotovo, ker je o tem večkrat govoril v Zgorelicah, a po Jagjenki je moglo to priti v Zbiškovo last. Časih se je Matija polasčevala želja, da bi ostal v Plocku, da poižve, kako je in kaj se je zgodilo z opatovim imetjem, toda kmalu na to je zapodil od sebe take misli. »Jaz se hočem,« si je mislil, »brigati tukaj za premoženje, moj dečko pa steza morda k meni roke iz kake križarske ječe ter pričakuje od mene rešitve!«

Znano je, da je bila Gorica pred nekaterimi desetletji priljubljeno shajališče avstrijske aristokracije ob zimskem času. Ob onem času je bila Gorica „Avstrijska Nica“. Vse je bilo že napeljeno, da bi bilo naše mesto upravičeno ponášati se s takim pristavkom. Ali občina tega ni želela. Italijanski živej ne sme izgubiti premoči, tujci ne smejo priti v deželo. Prav občina, katere dolžnost bi bila, podpirati vse, kar je mestu v prospeh, se je trudila na vse kriplje, da bi preprečila nadaljni razvitek v tej smeri. Ugled Gorice kot klimatičnega zdravilišča je radi tega padal, in na mesto Gorice se je vedno bolj razvijala Opatija, ki je skoro zavzela edno prvih mest med shajališči mednarodnega občinstva. Da se je to zgodilo, je glavna zasluga goriske občine. Prejšnji lastnik „Südbahn-Hotela“ se je vprito pisca teh vrst mnogokrat bridko pritoževal nad ovirami, ki jih stavlja občina v svrhu, da nikar ne bi prišlo preveč tujcev v deželo ter da mesto ne bi bilo na pridobrem glasu kot klimatično zdravilišče. Tujci so se naravnost odganjali. Kako bi se pač drugod delalo v svrhu, privabljati mnogo gostov! Izdajali bi se okusno v modernem slogu in umetniško opremljeni prospekti v raznih jezikih, razobešali bi se po kolodvorih in drugih javnih prostorih ekstravagantno slikani lepaki, bobnalo bi se po časnih listih. Nič tega se ni zgodilo v Gorici. Italijanska gospoda ni bila naklonjena takim težnjam v prid mestu. Čudno je, da je tudi v Italiji večina, in sicer najlepší hoteli in podobna podjetja v rokah Švicarjev, Nemcev in Francozov. Italijan ni dovolj agilen, podjeten, sploh nima nikakega nagnenja za tako obrt. Čuditi se nam torej ni treba, ako se tudi naši Italijani niso hoteli poprijeti takih podjetij in se ogrevati za take svrhe, ki bi bile mestu gotovo na veliko korist.

Danes ni več govora, da bi postala Gorica klimatično zdravilišče; položaj se je korenito spremenil. Ko bodo vse te razne železnične proge dograjene, se bode razširjalo na vsak način mesto v večji meri, nego si sami mislimo. Mnenje ni neopravičeno, da se izven mesta razvije precejšnja industrija. — Na vprašanje, kateri živelj izmed onih treh živiljev, ki pridejo pri nas v postev, bode najbolj napredoval, moramo odgovoriti: Nemci. Za domačine ni to posebno laiskavo in prijetno slišati, ali človeku ni treba biti prorokom, ako pride do tega zaključka. Italijani tvorijo sicer na podlagi krivičnega ljudskega štetja večino, ali oni nikakor niso oni element, ki bi imel dovolj kapitala, dovolj podjetnosti in železne volje, da bi se vrgli v deročo reko produktivnega življenja. Stali bodo ob strani in gledali. Slovenci se, žalibog, začetkom ne bodo mnogo razlikovali od drugih domačinov. Prvič nimamo dovolj kapitala in drugič nas še preveč obdaja tisti kmetski milieu, ki se pri poljedelskem narodu, kakoršen smo mi, sam po sebi razume. Prepustali bodemo širok, plodonosen delo-

krog Nemcu, tujcu, ki bode s svojimi podjetji gotovo uspeval. Kar se tiče pravih trgovskih sposobnosti, veselja do dela in truda ter pridnosti, rekel bi skoraj, da je Slovenec Nemcu skoraj enak, pač pa ždi v tem oziru velik prepad med Nemci, oziroma Slovenci na tej in Italijani na drugi strani. Izključeno pa ni, da bodo Slovenci, ki imajo kakor vsi Slovani posebno sposobnost se brzo asimilovati tujim razmeram in lastnostim, skoraj začeli posnemati Nemce v gospodarskem življenju, da bodo skoraj istotako varčni, skrbni, natančni, trezni in preračunajoči. Ako nam bodo v tem oziru Nemci učitelji, potem si gotovo priborimo prvenstvo. Italijanom se pa ni bati, da bi se oni navlekli te nemške čednosti, pri njih ostane vse pri starem.

Zanimivo je dejstvo, da so Nemci, Nizozemci, Francozi ustanovitelji mogočne angleške industrije. Trumoma so se naselili ti tujci na Angleško in oni so bili dober vzgled domačinom, ki so se skoro lotevali podobnih podjetij. Vsaka narodna industrija je začetkom mednarodna. Pri nas je skoro smelo govoriti o kaki industriji. Tolazimo se. Začetki so povsodi skromni. Najprej vzgojimo si sposobne rokodelce, spretnne obrtnike in okretne male trgovce. Čim počasneje in varneje se zida, tem trajneje bode stavba. Ščasoma se zbere v slovenskih rokah nekoliko kapitala, in začetek je storjen.

Ne dozdeva se mi verjetno, da bi bili tuji podjetniki taka strašna kuga za domačine, kakor so jih slikali pred nekaterimi leti dalmatinski hrvatski listi. Nekoliko nemških podjetnikov se je naselilo v Dalmaciji v svrhu, da bi se dvignili bogati naravni zakladi te zapuščene dežele. Vsled tega je nastal hrup in šum po hrvatskem časopisju, ki je izražalo bojazen, da se vse pošvabi. Nadejamo se lahko, da se to pri nas ne zgodi, pač pa da bodo Slovenci v veliko večji meri lahko kljubovali nemškemu uplivu in si izvojevali prostor na solncu, kateri jim pritiče, nego Italijani.

Učinki novih železničnih spojl bodo za našo mesto raznovrstni. Posebno mesto bode zelo naraščalo, v predmestjih se bode mnogo zidalo, hiše bodo kakor gobe rastle iz tal. Ali je pa občina dovolj doslej skrbela za vse eventualnosti, za tako povečanje mesta? Ne in zopet ne! Zanemarjala je s pristno italijansko nonsalanco vse to, kar bi bila njena dolžnost storiti. V prvi vrsti bi bilo treba skrbeti za strog stavbeni red. Dež. lni zbor je l. 1886. sklenil za mesto Gorico stavbeni red, ki je pa precej pomankljiv. Zanimiv je za nas 72. odstavek omenjenega stavbenega reda, ki pravi, da se pričujoče določbe ne nanašajo v polnem obsegu na katastralne občine Pristava, Grafenberg in Rožna dolina, torej na ona predmestja, ki bodo za nadaljni razvitek mesta uprav odločilnega pomena. Skoraj nikakih ali jako omejene stavbne določbe imamo torej za oni del mesta, kjer bode stal novi velikanski centralni kolodvor, in za ono predmestje v bližini Korza, kjer

je najlepší in najprimernejši prostor za nove ulice in stavbe. Žalostni so pa tudi nasledki te zanikernosti, ki so se doslej pojavljali. Posebno neka ulica onstran starega pokopališča na levi strani Korza je svaričen vzgled. Ker ni bilo ednotnega, natančnega stavbenega načrta, in ker občina menda sploh ni mislila, da bodo v najbližji bodočnosti tam zunaj nastale ulice, je zidal vsak, kakor je hotel. Ta hiša je na to stran obrnjena, ona na drugo. Ulice bodo radi tega prav zakotne in grde. Nekatero hišo, ki so se tam zidale, so prav podobne kakim ptičnikom. Zidale so se v mestu, ki ima že skoraj 25.000 prebivalcev, hiše primerne za Liliputance in nedostojne vsakega boljsega trga. Hiše so pritične ali ednonadstropne, slabo in neokusno zidane, da se Bog usmili. Na prvi pogled se prepričamo, da se stavbeni urad ni mnogo vmešaval, ampak da je pustil ljudi, naj delajo, kar hočejo. Stavbenemu uradu ne smemo očitati, da je ravnal protipostavno, ne, ampak on se je ravnal po določbah stavbenega reda, ki predpisuje, da to, kar velja za mesto, ne velja tudi za predmestja. Ako bi bili ljudje na krmilu, katerih želja je res skrbeti za povzdigo mesta, ne bi se to zgodilo, ampak navečene določbe bi se spremenile, kakor to zahtevajo razmere. Da je pa ostalo vse pri starem, je vrlo značilno za gorisko občino. V prvi vrsti bi bilo potrebno, da se stavbeni urad strogo ravnal po onih določbah stavbenega reda, ki določujejo širino zidovja. Na celem Primorskem je razširjena slaba navada, da so stene hiš silno tanko in šibko zidane. Vse je tanko, slabo, nizko, kar silno škoduje celotnemu vtisu kake ulice. Stene bi morale biti široke, kakor določuje stavbeni red, 50 cm. To stopi sicer na papirju, ali ta določba menda ni veljavna v praktičnem življenju. Gorica ne bode nikdar imela značaja večjega mesta, ako se bode tako malomarno zidalo, kakor se je to doslej dogajalo. Neobhodno je tudi potrebno, da se odslej ne ravnal tako silno mačehinsko, da ne rabimo hujšega izraza, z onimi tremi že omenjenimi katastralnimi občinami glede stavbenega reda, ampak da se ravno tu postopa še mnogo strožje nego drugod. Kam pa pridemo, ako se bode nadaljeval dosedanji slendrijan. Tajiti ne more nikdo, da se bode prebivalstvo množilo. Črez nekoliko desetletij se bodo vsi ti ptičniki v ulicah ob strani Korza morali podreti, ker v teh priličnih ali samo ednonadstropnih hišicah ne bode dovolj prostora, in konečno, ker bode zidovje prešibko, da bi se postavilo magari še drugo nadstropje. To so same eventualnosti, o katerih se naj razmislije.

Konečno nam je še govoriti o 49. odstavku stavbenega reda, ki se nanaša na olepsavanje pročelja. V tem odstavku čitamo mnogo lepih besed o harmonični razporedbi, slogu, okraskih, proporciji posameznih delov, o zahtevah estetike in dobrega arhitektoničnega okusa itd. Bože mili! Toliko lepih, bogodonečih besed, in tako malo činov! Ne

zahtevamo sicer, da bi se zidale hiše v kakem izrecnem narodnem slogu, kakor se to dogaja tudi v manjših nemških mestih, dasti bi bila taka zahteva pri vnukih Sansovina in Palladija opravičena, vendar bi bilo mestu jako koristno, ako bi odločujoči krogi v via Municipio te lepe besede stavbenega reda nekolikokrat s preudarkom prečitali in se po njih ravnali. Vse stavbe kake ulice, da celega predmestja tvorijo neko celoto. Radi tega je pač opravičena želja, da se vsled malomarnosti ne oškodujejo interesi večjih posestnikov, katerih posestva se na tak način indirektnim potom deteriorirajo.

Jasno je, da uprava naše občine ni moderna uprava, kakoršna je danes v večjih mestih preporebna. Tujcu, ki je prišel poslednji teden v Gorico in videl to prekopavanje po ulicah, to montiranje in postavljanje električnega toka, se je znabiti zdelo, da se je zgodil v našem mestu preobrat na boljše. Tudi ako bo gorela električna luč po goriskih ulicah, bode vendar še ostala Gorica malomestna, kakor je bila doslej. Nikdo se menda v Gorici ni pritoževal nad razsvetlavo, bila je prav dobra. Zakaj potem vpeljati električno luč? Stvar se nam dozdeva, kakor da se bi oblekel berač, ki je žejen, gladen in razcapan, v škrlaten plašč. Vsak, kdor opaža težnje in stremljenje po moderni upravi, se pač mora zgražati nad vsemi temi nedostatki, kateri mu bijejo v Gorici vsak trenutek v oči. Komaj stopi človek na ulico in že opaža to ali ono, kar ne priča ravno o resnično moderni upravi goriske občine. Malenkosti so to sicer, ali one vržejo silno slabo luč na mestno upravo. Opozarjamo samo na pisaore sredi mesta. Edino Zola bi mogel popisati smrad, ki puhti iz teh pristno italijansko primitivnih zahodov, in najti primerne izraze za vse to, kar žali oko. Dozdeva se nam skoraj, da se hoče s tako in podobno zanikernostjo dokumentirati italijanski značaj našega mesta. Tujcu je treba vendar nuditi nekoliko italijanske slikovitosti, kajti drugega nimamo nič, kar bi imel omenjati Bedeker v polovalni knjigi, niti lepih cerkev, niti znamenitih slik, niti palač, niti vsega onega, s čemur se odlikujejo druga italijanska mesta.

Bohinjska železnica stane državo mnogo, premnogo milijonov. Že se pritožujejo severne pokrajine, da je škoda investirati toliko denarja v deželah, ki ne slujejo niti po blagostanju, niti po razvitem ekonomičnem življenju. Dolgo bode še trajalo, predno bode druga železnična zveza s Trstom istinito koristna prometu in gospodarskemu življenju cele države. Vse sile bi se morale napenjati na Dunaju, da bi bili naši kraji skoraj zreli in godni udeleževati se onega gibanja in napredka v gospodarskem oziru, ki se pripravja. Najvažnejše sredstvo v to svrhu je glede na naše mesto v prvi vrsti moderna, novodobnim zahtevam odgovarjajoča mestna uprava.

(Dalje v prilogi.)

Ostalo mu je še jedino sredstvo: pustiti Jagjenko pod kneginjinim in škofovim varstvom, s prošnjo, da ju ubranita vsake krivice, ako jej je opat kaj zapustil.

Toda to sredstvo Matijcu ni bilo posebno po godu. »Deklica ima,« si je mislil, »zdatno premoženje, ako pa še podeduje kaj po opatu, vzame jo za ženo kak Mazur, ker ona na moža ne bo dolgo čakala, saj je že pokojni Zih večkrat dejal, da ona hodi kakor po žrjavici.«

Stari vitez se je prestrašil te misli, kajti mislil si je, da bi v tem slučaju utegnili biti za Zbiška izgubljeni obe, Dariša in Jagjenka, česar pa on ni hotel za nikak denar na svetu.

»Katero mu je Bog odločil, tisto naj ima, toda jedno od nju mora imeti.«

Konečno je sklenil, da mora pred vsem drugim pomagati Zbišku, in da Jagjenko, ako bo prisiljen, posloviti se od nje, pusti bodisi v Spihovem ali pri kneginji Danuti, toda nikakor ne v Plocku, kjer je bil dvor dokaj razkošnejši ter imel dokaj več lepih vitezov.

Zaglobljen v take misli je šel z urnimi koraki proti tkalčevi koči, da naznani čimprej Jagjenki opatovo smrt. Obljuboval je sam sebi, da jej tega takoj ne pove, kajti »nepričakovana novica bi jo utegnila prestrašiti in jo storiti nerodovitno.« Prišedši domu, je našel že obe deklici oblečeni, veseli in zadovoljni. Vsedel se je na stol ter zapovedal tkalčevim pomočnikom, naj mu prineso vrč pogretega piva, na to pa se je zamračil še bolj nego drugekrat ter rekel:

»Ali čuješ, kako zvonijo v mestu? Ugani, čemu zvonijo. Saj danes ni nedelja, ob času jutranje maše pa si še spala. Ali bi hotela videti opata?«

»Kajpada bi hotela,« odvrne Jagjenka.

»Nü, torej ga zagledaš tako, kakor kralja Cveka.«

»Ali je že zopet odšel?«

»Dä, odšel je. Ali mar ne čuješ, da zvonijo?«

»Ali je umrl?« vpraša Jagjenka.

»Le moli za večni mir njegove duše.«

Obe, Jagjenka in Setjehovna, sta poklekli in jeli moliti z zvonečimi glasovi za njegov večni počitek. Solze so kar curkoma tekle po Jagjenkinem licu, kajti ona je močno ljubila opata, kateri dasi je bil nagel in vročekrven, vendar ni storil nikomur krivice, marveč z obema rokama delil dobrote, njo pa, kateri je bil boter pri sv. krstu, je ljubil kakor svojo lastno hčerko. Matija se spomni, da je bil opat tudi njegov in Zbiškov sorodnik, radi tega se tudi razžalosti in nekoliko zjoče; ko si je s solzami nekoliko olajšal tugo, pa odpelje Čeha in obe deklici s seboj v cerkev na pogreb.

Pogreb je bil sijajen. Sprevod je vodil sam škof Jakob iz Kurdanova, v sprevodu pa so šli vsi duhovniki in vsi menihi, ki so imeli v Plocku svoje zavode. V mestu so zvonili z vsemi zvonovi; govorili so se razni govori, katerih razum duhovnikov nihče ni razumel, ker so se govorili v latinskem jeziku. Po pogrebu se je napotilo duhovenstvo in posvetni udeležniki pogreba k škofu na sedmino.

Šel je tjekaj tudi Matija z dvema dečkoma, ker je imel kot pokojnikov sorodnik in škofov znanec pravico do tega. Škof ga je sprejel kot pokojnikovega rojaka prijazno in z velikim spoštovanjem in mu takoj po pozdravu rekel:

»Neka hosta je zapisana vam Gradovcem iz Bogdanca, a to, kar ostane ter ne spada k samostanu, ali

*) To je bajeslovni kralj, katerega ni videlo nobeno človeško oko.

k opatiji, ima dobiti za njem neka Jagjenka iz Zgorelic, kateri je bil pokojnik boter.«

Matija, ki ni pričakoval kaj posebnega, je bil vesel, da je dobil vsaj hosto; toda škof ni zapazil, da je jeden izmed pažetov starega viteza pri omembi Jagjenke iz Zgorelic dvignil kvišku svoje solzami zalite, kakor plavice modre oči ter rekel:

»Bog mu povrni, toda hotela bi, da bi še živel.«

Matija se urno obrne ter reče jezno:

»Molči, da si ne nakoplješ sramote.«

Na to vstane naglo, in oči, mu zalesketajo od osupnenja, lice pa postane mrzko in kakor volku podobno, kajti ne daleč od sebe, poleg vrat, skozi katere je ravnokar vstopila kneginja Aleksandra, je zagledal v dvorski opravi Kuna Lichtensteina, onega Lichtensteina, radi katerega bi bil Zbišek skoro prišel ob življenje v Krakovem.

Jagjenka ni še v svojem življenju nikdar videla Matijca takega. Lice je imel vse spačeno in izpod brk so se mu lesketali zobje; le za trenutek je obstal, nategnil si pas ter se napotil k sovražnemu Križarju.

Vendar pa se je ustavil na sredi poti ter si pogladil z dlanjo lase na čelu. Spomnil se je še pravočasno, da se nahaja Lichtenstein na ploškem dvoru morda le kot gost, ali kot poslanec, kar je bilo še verjetnejše, radi česar bi bil naletel ravno tako, kakor je naletel Zbišek pri Tinjcu, ako bi ga napadel brez vsakega vzroka.

Ker je imel več razuma in izkušnosti nego Zbišek, se mahoma premaga, naravna nazaj svoj pas, ublaži svoje lice in počaka, dokler se je kneginja, ki je pozdravila Lichtensteina, razgovarjala s škofom Jakobom iz Kurdanova; potem pa pristopi k njej, se jej globoko prikloni in pove, kdo je in kako jo kot svojo

Ni pričakovati, da bi oficijelni Dunaj posegel v boj v prid onemu življu, ki ima mnogo več smisla za zahteve našega časa. V interesu države pa smemo pričakovati, da ta silni činitelj vsaj ne bode nasproten novim težnjam velikega dela prebivalstva, ter da ne bode zaviral naravnega narodnega razvitka.

Predzadnji odstavek goriskega stavbenega reda izrečno poudarja, da naj vlada strogo nadzoruje, ali se dovolj upoštevajo vse določbe tega deželnega zakona. Notemo klicati onega činitelja na pomoč, pač pa smemo zahtevati, da ta činitelj nikdar ne pozablja v bodoče, kako staljšte naj zavzema nasproti vedno krepkeje se pojavljajočim težnjam nezadovoljnega meščanstva. Potnik, ki izstopi erez dve leti na centralnem kolodvoru iz monakovskega direktnega voza, si naj bode takoj v svesti, da je še v Avstriji in ne kje v Apuliji ali Kalabriji.

Dopisi.

Vel. Zablje, 5. mal. travna. — Nas kmet vstaja in se zaveda — svojega revnega položaja in stremi po zboljšanju svojega gnotnega stanja. — Da je temu tako, je pokazal dné 3. t. m., ko je došel k nam za kmetijstvo vneti gosp. A. Štrekelj, pot. učitelj, kojega je povabilo tuk. „vinarsko in sadjarsko društvo“.

Imenovani gospod je priredil nam prvi kmetijski večer in shod, kojega se je udeležilo vse tuk. ljudstvo, razun par hišnih gospodarjev, ki imajo svoje „muhe“ na paši.

Gosp. A. Štrekelj je v kratkih besedah pokazal, kaksne rak-rane tlačijo kmeta in kako iste zdraviti. Na je prešel na točko o gnoji in kar spada k temu. Dalje govoril je govedoreji, vinogradništvu itd. Posestniki in drugi navzoči so sledili tem lepim naukom jako pazljivo. Stavili so tudi razna vprašanja, na koja jim je g. pot. učitelj prav točno in umljivo odgovarjal. Skoro po 2 urnem nauku g. A. Š. je zaključil tuk. g. učitelj večerni shod z željo, da bi nam gosp. pot. učitelj stal na strani ter nas še večkrat posetil.

Na to je sledil prvi aplavz od strani tuk. občinstva g. A. Š., kar mu bodi znak, da zavedujoči se kmet zna ceniti take go-spodarske večere.

Kar se tiče tuk. „vinarskega in vinarskega“ društva, rečem le toliko, da se prav lepo razvija, za kar gre posebna čast odbor-ništvu in pravim udom, čeravno nekateri drugi pokladajo polena na pot.

Tuk. občina je postala fara, za kar gre pohvala bivšemu gospodarstveniku svetu pod vodstvom g. Fr. Troha. Čudno pa to, da ni še razpisana; mogoče bodo naši župani prosili zopet za podružnico, da bi spadala pod „mejsto“ svetokrizko, ki ima od Napoleona zajamčene pravice, od kapucinov pa „menaza“.

Še to omenjam za danes, da je neka tercijalka, kakor pravijo, obsedena bila in,

dobrotnico spoštuje radi onega pisma, katero mu je dala nekoč.

Kneginja se je komaj spominjala njegovega lica, toda takoj se je spomnila pisma in vsega onega dogodka. Bilo jej je tudi znano to, kar se je zgodilo na sosednem mazoveškem dvoru. Slišala je o Jurandu, o ugrabljenju njegove hčerke, o Zbiškovi poroki ter o njegovem smrthonosnem dvoboju z Rotgierom. Vse to jo je jako zanimalo, prav kakor kaka viteška povest, ali katera izmed onih pesnj, ki so jih prepevali nemški „minstreli“ ali mazoveški guslarji. Ona ni tako sovražila Križarjev, kakor žena Janušova, Ana Danuta, zlasti ne radi tega, ker so se jej oni dobrikali in jo obsipali z raznimi darovi, samo da si jo pridobijo; toda sedaj je bilo njeno srce na strani mladih zaljubljenčev. Bila je pripravljena jima pomagati, a vrhu tega jo je veselilo, da je imela pred seboj človeka, ki jej je mogel vse minule dogodke natančno povedati.

Ali Matija, ki je bil že tako namenjen pridobiti si kneginjino pomoč in pokroviteljstvo, vidé, kako je ona radovedna, jej je jel živo praviti o nesrečni usodi Zbiška in Danuške; dà, ganil jo je do solz, a to tem bolj, ker je živo čutil sinovčevo nesrečo ter pomiloval iz vse duše njegovo usodo.

»Nikdar v svojem življenju še nisem čula kaj žalostnejšega,« reče končno kneginja. »A največja žalost me prevzema radi tega, da se je poročil Zbišek s to deklico, ko je bila že njegova, ali vendar ni užival ž njo nobene sreče. Nu, povejte, ali veste za gotovo, da je ni užival?«

»Oh, mogočni Bog!« odvrne Matija. »Kako naj bi jo užival, ko se je pa poročil v hudi bolezní ž njo zvečer, ob svitu pa so mu jo že odpeljali!«

»In mislite si, da so to storili Križarji? Pri nas

da je gledala križem v cerkvi; kakšen je ljudski glas o tem prihodnjic, ko prinese „storklja“ pošto, kako da se „storkja“ razvija. —

Domače in razne novice.

Osebnostne vesti. — Pisarniški pomožni uradnik na tuk. okr. sodnji g. Milan Klemenčič je imenovan kancelistom ter premeščen v Ajdovščino. V Gorico je premeščen iz Ajdovščine sodnijski kancelist Leonard Novajolli.

Umrli je v Vipavi g. dr. Josip Kenda, tamkajšnji bivši mnogoletni priljubljeni okr. zdravnik. Blag mu bodi spomin, preostalih naše sožalje!

„Pevsko in glasbeno društvo“ nanašnja vsem svojim pevkinjam in pevcem, da prično redno pevske vaje zopet v torek 14. t. m. ob navadni uri. Potrebno je, da se udeležijo teh vaj vsi člani obeh zborov v polnem številu. Redno poučevanje na goslih in klavirju prične v sredo 15. t. m.

„Fridolin“ v Červinjanu. — Pretekli teden so aretirali v Červinjanu nekega čez 70 let starega Jos. Stafuzza, ker se je pregrešil nad neko 7-letno deklico. Ko so ga aretirali, je rekel pomembno, da peljejo v zapor njega, ubogege stareka, pustijo pa na miru don Zanutta, ki uganja še vse hujše reči. To je prišlo do ušes županu, orožnikom in sodnji. Don Zanutta, privatni kaplan v hiši viteza Peteanija, je hitro vohal ta smodnik, ki se ima izprožiti proti njemu, ter je izginil čez noč. Bržčas jo je popihal čez mejo v Italijo; daleč ni imel. Mož je doma tam okoli Vidma.

„Fridolin“ je uganjal ta don Zanutta, ki je star kakih 30 let, že par let ter ima na vesti več žrtev. Vabil je k sebi na večer dečke v starosti 15, 16 let, pa tudi mladeniče okoli 20 leta, ter ž njimi igral na karte. Ko je prišla ura za spanje, je druge odslovil, enega pa po navadi pridržal pri sebi, rekoč, da ga je strašno strah ter da ne more sam spati. 15 mladeničev in dečkov je že izjavilo doslej, da so bili žrtve bestialne pohotnosti tega katoliškega popa. Nekateri so imeli moč, da so se mu zoperstavili ter ušli, celo skozi okno, ali z drugimi pa je le počel, kar je hotel. Bajje je počenjal take svinjarije tudi v Italiji poprej nego je prišel kaplanovat v Červinjan.

To je lep velikonočni piruh iz črnega brloga!

Samomor pismonoše. — Selski pismonoša Josip Štok iz Dutovelj je dobil na poštenu uradu v Mariboru na Štajerskem svoto 410 K, da jo izroči strankam po bližnjih občinah za prejete poštné nakaznice. Štok je pa po nesreči izgubil ta denar. Ali to se mu ni hotelo verjeti, marveč se je celo sumilo, da je poneveril to svoto. Ta sum pa je našega moža tako potrl, da je zapustil stanovanje po noči, vzel s seboj svoj služ-

beni revolver ter se odpeljal z vlakom v Ljubljano, kjer se je ustrelil. Pozneje pa se je pokazalo, da je mož oni denar izgubil na poti. Denar so našli pri neki vinarici Hartovi.

Kuta in bajonet. — Kdo sme dandanašnji beračiti? — Piše nam neki mladenič iz goriske okolice: »Pred leti sem bil na bližnji božji poti. Nedaleč od cerkve sem zagledal, kako je mož postave z nasajenim bajonetom tiral staro kruljevo ženico-beračico. Vprašal sem ljudi, kaj to pomeni, in dobil sem v odgovor, da se ne sme beračiti. Kaj sličnega sem videl pozneje še večkrat. Torej beračiti se ne sme, kajti postava tega ne dovoljuje. Ali pa je to res? Ne, ni popolnoma res, ker beračiti se še sme, ali berač mora imeti kuto in svojo spremljevalca, da mu nosi vrečo. In res, pogostoma videvamo berače v kutah, ki nadlegujejo naše ubogo ljudstvo, in ti ljudje so mladi in zdravi, pa se potikajo po naših vaseh ter pobirajo desetino, ob žetvi pšenico, ječmen itd., v jeseni mora tudi kaj biti, sedaj ob Velikonoči pa so zadovoljni z jajci in še s kako drugo rečjo.

Videl sem ta teden, kako sta se srečala tak berač v kuti in orožnik. Orožnik je storil svojo dolžnost, salutiral je kutarju, čemur je sledil odzdrav rujavega Kristusovega namestnika. —

Kuta in bajonet! To gre vkup! Ti, kmet, moli in delaj; ležijo in jedo že drugi za tebe. Ako boš pa hotel, da bodo molili za te za grehe, ki jih s krampom narediš, pa plačaj! Plačaj in milostino razdeljuj, pa ne kruljevim in pohabljenim beračem, ki so res potrebni grizljeja kruha, ampak zdravim in rejenim možem v kuti, o katerih pravijo, da so Kristusovi namestniki. Dandanašnji je tako, da so izpodrinili celo berača, izročili so ga svetlemu bajonetu in temni luknji ter obsodili v še hujše stradanje, zavzeli pa so njegovo mesto, da morejo izdatno beračiti; za to imajo že pravico, in pravico imajo tudi izročiti te hudicu, ako jim nočeš verovati, kar te učijo!! Tako je dandanašnji s pravico in resnico! »Beraška postava« pa nese kutarjem in vsled nje pridno grabijo po kmetovih loncih in policah! Kmet, kdaj zraste tisti grm, na katerem požene grča, s katero preženeš take pijavke od sebe?!

Velikonočna spoved. — Pišejo nam in priobčujemo brez komentarja: Kako rabijo naši politikujoči nunci v gotove namene vsa sredstva, bodisi v farovžu, pred oltarjem, na leci in še celo v spovednici, evo dokaz: Mladi kaplan iz Dornberga je prišel spovedovat v Prvačino. Slučaj je pa tako nanesel, da je prišel k temu božjemu namestniku po velikonočno odvezo človek naprednega mišljenja. Kaplan vpraša: Kaksne časopise berete? Odgovor: Vse, ako mi čas dopušča. Kaplan: Mogoče tudi ono umazano „Soča“ in njenega umazanega sinčka „Primorca“? Odgovor: Tudi. Sedaj je začelo tako bobnati v spovednici, kakor da bi se bili vsi oblaki zbrali tam doli na jugu, zadnje grmenje pa je bilo: Ako mi tukaj ne obljubite, da ne bode več

čital „Soča“ in „Primorca“, vam ne dam odveze. Odgovor: Tega vam, božji namestnik, ne morem obljubiti. Kaplan: Torej odveze vam pa ne dam, pa da tega drugi ljudje ne bodo opazili, vam dam vse jedno rdeči listek, pa k mizi gospodovi ne smete pristopiti, in pomislite dobro in pustite te umazane liste, kar jih Gabršček tiska, in potem vrnite se zopet k spovedi.

Odgovor: Hvala lepa za Vaš listek, ako ne zaslužim odveze zaradi Gabrščekovih listov, nočem tudi da nãizročite rdeči listek kot tak, ki tu sedite, ker mi ga hočete izročiti samo gledé ljudstva. Z Bogom!

Dogodki v Ricmanjli. — Iz Ricmanj poročajo „Ed.“: Te dni je bil naš vaški načelnik na c. kr. namestništvu v Trstu, da bi kaj poizvedel, kaj in kako je prav za prav z našim zadnjim rekurzom. Hótel je k referentu, namestništvenemu svetovalcu grofu Marenziju. No, moral je čakati, ker je bil pri tem gospodu ravno — skof tržaski dr. Nagl. Dospevši na vrsto je naš načelnik energično zahteval od rečenega referenta pojasnila, kaj in kako je z rešitvijo zadnjega rekurza. Gospod referent je svaril načelnika, da on je že dal stvar od sebe, Ricmanjci da naj nekoliko potrpe! Naš načelnik pa se ni dal pomiriti po takih zagotovilih, marveč je vnovič zahteval, naj se mu da določen odgovor, kje da je omenjeni rekurz! Tako je prisilil gospoda referenta, da je ta gospod priznal, da je rekurz še na namestništvu!! Kar se pa dostaje svarila, naj bodo Ricmanjci malo bolj potrpežljivi, je odvrnil naš vaški načelnik: »Tako nam govorite vedno! Tretje leto je že, ko smo storili korake za prestop v unijo, a še danes nimamo nikake rešitve! To je menda bilo zadostno potrpljenja. Zdej pa ne pojde več tako. Pa pojdemo direktno na ministerstvo! Po tej energični izjavi se je načelnik poslovil od referenta ter se podal k gosp. dvornemu svetniku, da bi morda tam poizvedel kaj natančnejšega. Tudi ta gospod je menil, da Ricmanjci bi morali biti nekoliko bolj potrpežljivi. Načelnik pa je odgovoril tudi temu gospodu, da Ricmanjci so več nego dovolj potrpežljivi, ako se pomisli, da niti eden vseh njihovih rekurzov ni še rešen. G. dvorni svetnik je tudi pripomnil, da je mladina v Ricmanjih slabo poučena in da ni ubogljiva. Na tem da so krivi starši, ker jih navajajo tako. Tudi tej obd. se je naš načelnik uprl najenergičnej, da absolutno ni res, da bi starši navajali otroke k upornosti. Ogortenje je vseobče radi krutege postopanja z Ricmanjci in zato ni niti možno drugače, nego da je tudi mladina pod ulisom dogodkov. Dogodki delujejo, ne pa morda nauk starišev na upornost. Jedino kriva pa sta — je zaključil načelnik — skofijstvo in c. kr. namestništvo s svojim neprimernim in naravnost nerazumljivim postopanjem. V ponedeljek se je vršil zopet civilen pogreb — že četrti — nekega triletnega otroka. Sprevod so vodili kakor navadno, srenjski poglavarji, na čelu jim srenjski zu-

so pripovedovali o razbojnikih, ki so prevarili Križarje, izročivši jim drugo deklico. Govorili so tudi o pismu, ki ga je bil Jurand poslal... »

»O tem ni odločila človeška, marveč božja sodba. Pripovedujejo, da je bil ta Rotgier velik vitez, ki je zmagoval največje junake, sedaj pa je padel pod mladeničevo roko.«

»Ej, to vam je mladenič,« reče kneginja s smehom, »kateremu ne sme kdor si bodi stopiti na pot. Zgodila se nam je velika krivica, to je resnica, in vi imate pravico maščevati se, vendar pa od teh štirih že trije ne živé več, in oni stavec, ki je še ostal, je, kakor sem slišala, tudi komaj še ušel smrti.«

»Pa Danuška? In Jurand?« odvrne Matija. »Kje sta ona? Samo Bog vé, ali se ni pripetilo kaj hudega Zbišku, ki je odšel v Marburg?«

»Vem; vendar Križarji niso taki, kakoršne si vi mislite. V Marburgu, na strani velikega mojstra in njegovega brata Urha, ki je kaj viteški človek, se ni moglo pripetiti vašemu sinovcu nič slabega, zlasti ako je imel, kakor si mislim, pismo od kneza Januša. K večjemu, če ni pozval ondi kakega viteza na dvoboj ter podlegel v boju, kajti v Marburgu je vedno mnogo najslavnejših vitezov od vseh strani sveta.«

»Ej, tega se baš ne bojim,« reče stari vitez. »Samo ako ga niso vrgli v ječo ali izdajski ubili, kajti ako je imel kak kos železa v svoji roki, pa se ne bojim zanj. Samo jeden se je že dobil, ki je bil močnejši ter ga je na bojnem turnirju zmagal, in to je bil mazoveški knez Henrik, oni, ki je bil tukaj škof ter se je zaljubil v prekrasno Ringalo. Toda takrat je bil Zbišek še pravcat deček. Vrh tega pa bi on pozval na dvoboj samo jednega, onega, kateremu sem to tudi jaz že davno obljubil, ki pa je tukaj.«

Po teh besedah pokaže z očmi Lichtensteina, ki se je razgovarjal z vojvodo plockim.

Kneginja se je zamračila ter rekla s strogim, odurnim glasom, s kakoršnim je vsikdar govorila, kadar se je je polasčevala jeza:

»Ali ste mu obljubili kaj ali ne, toda to si zapomnite, da je on pri nas gost; kdor pa hoče biti naš gost, ta se mora ravnati po naših običajih.«

»Vem, milostljiva gospa,« odvrne Matija. »Že sem si bil zategnil pas, ter šel proti njemu, pa sem se premagal pri misli, da je on morda tu kot poslanec.«

»Saj je tudi. On je med svojci jako ugleden človek, in celo sam veliki mojster rad posluša njegov svet ter mu ničesar ne odbije. Morda je bila božja volja taka, da ni bil v Marburgu tačas, ko je vaš sinovec dospel tje. O njem marveč pripovedujejo, da je jako okrušen in osvetljiv, dasi je plemenitega rodu. Ali vas pozna?«

»Kako naj bi me poznal, ker me še ni dostikrat videl? Na tinjski cesti sva oba nosila čelade, in pozneje sem radi Zbiška samo enkrat bil pri njem, toda na večer, ko je bilo že temno. Jaz sem se od tega časa zelo spremenil in brada mi je močno osivela. Videl sem tudi sedaj, da me je pogledal, toda očitno samo radi tega, ker se, milostljiva gospa, predolgo razgovarjam z vami. Potem je obrnil povsem mirno svoje oči drugam. Zbiška bi gotovo poznal, toda ná-me je pozabil in o moji obljubi morda niti ni slišal, ker mora misliti na druge še važnejše obljube.«

»Kako, še važnejše?«

(Dalje pride.)

pan Ivan Berdon, ki je tudi molil v hiši, med sprevidom in ob odprtem grobu. Pogreba se je udeležilo gotovo tri četrtine Ricmanjcev in Ložanov. Po vasi so krožili ves dan stirje orožniki. Mir se seveda ni kalil. Minolo cvetno nedeljo je bilo na latinski maši samo nekoliko šolskih otrok in dva ptujca. Popoldne pa ni bilo nikake službe božje. Od nedelje popoldne je g. Krantič izginil iz Ricmanj. Zvonjenja seveda ni bilo nikakega, ker ključke zvonikov hrani kapelan g. Krantič.

Kristjanska in židovska velikanost se obhajata letos skupno v istih dneh. To se že ni zgodilo od leta 1825. ter se bo do leta 2000 zgodilo le štirikrat, in sicer 1923 (1. april), 1927 (17. april), 1954 (18. april) in 1981 (19. april).

Inženir Bresadola je izdal brošurico „Discussioni sul problema dell'acqua potabile a Gorizia“, v kateri odgovarja na članka o vodovodnem vprašanju za Gorico, priobčena v našem listu.

„In vstal je Kristus“... pišejo, da je vstal tudi tam pri „laznjivem listu za slovensko ljudstvo na Primorskem“. Napisali so pismouki članek, poln farizejstva, svetohlinstva in onih zvitarij, s katerimi se vedno borijo proti pravi čisti resnici, hčerki božji. Pravijo, da je strt sovražnik Vzveličarjev, ljudstvo se je zdramilo in slovenskemu narodu je napočil vstajenja dan! Vstanimo tudi mi v javnem življenju, bodimo vedno in povsodi katoličani... klice pismouk, in h koncu zapoje: Aleluja! Ali ta Aleluja! ga nič ne ovira, da takoj v nastopnih vrstah krade čast svojemu bližnjemu. Farizeji, licemerci, hinavci!

Kristus res vstaja, njegovi čisti nauki se vedno bolj oprijemljejo človeštva, onega človeštva, ki prevladuje nad nerazsodnim balastom, ki se ga drži, in kolikor bolj prodirajo čisti Kristusovi nauki na dan ter razširjajo svetlobo po človeških srcih in glavah, toliko bolj gine — vera farjev! Gine in gine in mora izginiti vse tisto farizejstvo, frazerstvo, tisto rafinirano grešenje na neumnost ljudstva, tisto grdo spletkarjenje, polno hudicevih naklefov in nečloveških namenov, ali zavito zlorabljeno tančico Kristusovih naukov... razpršiti se mora v nič vsa proti Kristusu postavljena zgradba, katero podpirajo razni ljudje, ki po nevrednem izrekajo Njegov ime, ki grešijo proti Njemu ne sedemkrat, ampak sedemdesetkrat na dan, poizgubiti se mora vsa zloraba Kristusa, Kristus vstane in moč pismoukov, farizejev, farjev bo končana. Njegovi čisti nauki prodro na dan, Kristus vstane in prežene iz svojega templja vse tiste sleparje, prešestnike, pijance in razuzdance, ki imajo Boga in ljudi za norca, ki niso vredni, da gledajo božji svet. Takrat pa se bo pela druga „nova maša“, takrat zavlada Kristus med ljudstvom, ljudstvo bo pelo Aleluja! in požene s sebe tiste pijavke, ki so mu pile kri skozi stoletja. Kadar vstane Kristus, kadar se poprimejo

Njegovi nauki ljudstva, takrat nastopi za nje sodbe dan, dies irae, strašan dan bo to, strašan ali zajedno prisije z njim solnce pravice in resnice, ki bo potem večno sejalo zarke ljubezni in miru na zemljo med ljudi. Hozana se bo razlegala, Aleluja se bo čula sirom sveta in vesoljno človeštvo se oddahne, kadar bodo pahnjeni v brezno tisti, ki so toliko grešili proti Njemu, in Kristus je vstal! se bo razlegalo od ust do ust...

Požar po gozdovih. — Kakor se poroča, je v zadnjih dneh v osmih kraskih občinah naše dežele pogorelo okoli 177.000 smrek na površju 22 hektarov; skode je okoli 5200 K.

Veselica v Renčah. — Opozarjamo na veselico v Renčah na Velikonočni ponedeljek, katere vsopred smo že priobčili.

Za izseljence. — Zunanje ministerstvo naznanja, da se avstro-ogrski podaniki v inozemlju (razun v Braziliji) na Lloydovih parnikih povrnejo lahko v domovino za polovično ceno, na parnikih „Adrije“ pa brezplačno, če se izkažejo, da morajo zadostiti kaki vojaški dolžnosti v domovini in so se pri odhodu v tujino pravilno zglasili. Tudi se morajo taki zglasiti pri konzulatih za povratek v domovino eventualno na vojni ladiji.

Napad? Pisali smo o napadu na nekoga Markiča iz Bat, ki bi se bil dogodil v Solkanu. Sedaj pa smo poizvedeli, da se to ni zgodilo v Solkanu, marveč nekje pri Batah.

Izpred sodnije. — Giuseppe Mattiuzzi, rojen l. 1874., je Lah iz kraljestva. 5. marca letos so govorili nekateri o novi vojni s Turčijo, in pri tej priliki je zakrivil Mattiuzzi razžaljenje občinstva. Sodnija mu je prisodila 6 tednov trde ječe s postom in trdim ležiščem, in kadar prestane to kazen, ga pošljejo čez mejo.

Gobet Valentin in Furlan Jos. iz Ronka sta bila obdolžena krivega pričanja v znani pravdi proti Battistelli, ki je bil pred proročo obsojen na 8 let ječe. Ali ker se to ni dalo prav dokazati, sta bila oba oproščena obtožbe.

Velikonočni piruhi. — V dodatek članku pod tem naslovom povemo, da smo zamolčali najlepši piruh, ki je osrečil goriske Slovence. Naznanimo ga pa po praznikih. — Vesele praznike vsem rodoljubnim čitateljem!

Zahvale. — Podpisani odbor si šteje v prijetno dolžnost, da tim potom najiskrenejše zahvaljuje vse spoštov. gospice in gospe, ki so drage volje se odzvali odborovemu vabilu na sodelovanje pri prvem koncertu, ki se je vršil preteklo soboto v dvorani „Slov. Čitalnice“. Le požrtvovalnemu trudu gg. sodelovateljev je pripisovati nepričakovan vspeh koncerta, ki je v gmotnem pogledu zdatno pomagal mlademu društvu. Pred vsem izrekamo najtoplejšo zahvalo odboru „Slov. Čitalnice“, ki je brezplačno dovolil svojo dvorano. Imenoma zahvaljujemo gospo Fonovo, g.čne Hrovatinovo, Drufovka,

Erzenovo, Draščekove; izmed gospodov gosp. Janka Krsnka iz Ljubljane, ki nas je očaral s svojim krasnim tenorjem in ki se ni bal dolge poti ter se toli prijazno odzval sodelovanju, za kar mu ohranimo trajno hvaležnost in naklonjenost; nadalje g. Širca, ki je prevzel drage volje vodstvo celega koncerta, kar mu je povzročilo obilo truda, gg. Komela, Erzena, Premrou, Mozetiča in Marušiča, ter končno vse gg. udeležence koncerta. Dopolnili in preplačali vstopnino so sledeči gg.: Visokorodni gospod baron Winkler, g.ča Milka Mankočeva iz Trsta, Vekoslav Zajec, Kumar Valentin, J. Kavčič, dr. Fran Kos, Iv. Sivec, prof. A. Frass, dr. Drag. Treo, prof. Ivančič, dr. H. Tuma, K. Drašček, dr. O. Rybář iz Trsta. Vsem prav iskrena in srčna hvala! — Gmoten vspeh koncerta je bil prav povoljen, in sicer tak, da si društvo vsestransko zdatno opomore. — Bog plati!

V Gorici, dne 10. aprila 1903.

Odbor „Russkega kružka“.

Wilhelmova tekočina za mazanje „Bassorin“, c. kr. privilegovana 1871. 1 vrček 2 K, poštni zavoj — 15 komadov 24 K. Wilhelmov c. kr. priv. „Bassorin“ je sredstvo, čegar pomoč je dokazana po znanstvenih preiskavah in praktičnih skušnjah in se proizvaja jedino le v lekarni

Frana Wilhelma, c. kr. dvornega zalagatelja v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko. — Kot mazilo koristi s tem, da je pomirljivo, ohladi in vtolaži bolečino pri boleznih na živcih, v žilah, udih in kosteh.

Zdravniki ga vporabljajo v teh slučajih, posebno ako se te boletine pokažejo po velikih naporih na marsiranju ali pri zastarelih boleznih. Rabijo ga tudi hribolazci, gozdarji, vrtnarji, telovadci in kolesarji z najboljšim vspehom.

V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva). Dobiva se v vseh lekarnah. Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno.

40.000 kron znaša glavni dobiček srečk za gorka zatočišča. P. n. g. čitatelje opozarjamo, da bode srečkanje nepreklicno 23. aprila 1903. in se sleherni dobitki izplačajo od zalagateljev v gotovini z 10% odbitkom.

Svetovno znano je, da dajo Mauthnerjeva napojena semena pese za pičo največji pridelek. Ravno tako izvrstna kakor tudi nedosežna so Mauthnerjeva zelenjadna in cvetlična semena.

Zgaga, napenjanje, kolcanje, glavobol, močno srčno utripanje, nespanje, včasno bruhanje, vročica, katero tudi zdravniki v jednake svrhe predpisujejo. **Rogaški „Styria-vrelec“** je močnejši in se to vodo le perijodično pije.

Razgled po svetu.

Učiteljski shod v Ljubljani. — V sredo se je vršil v „Mestnem domu“ v Ljubljani shod kranjskih učiteljev. Prisotnih je bilo okoli 500 učiteljev in učiteljic ter več deželnih poslancev. Shod se je bavil le z gmotnim položajem učiteljstva. Sprejeli so soglasno te-le resolucije:

I. Kranjskemu učiteljstvu naj se odmerijo plače, ki bodo enake XI., X. in IX. činovnemu razredu državnih uradnikov. II. Dokler pa ne izvedejo pristojna oblastva tega, zahtevamo to: 1. Petletnice po 200 K, ki pa se naj uštevajo od izpita učne usposobljenosti. 2. Aktivne doklade po 200 K na leto. 3. Službeno dobo je skrócić na 35 let. 4. Leti provizorskega službovanja naj se štejeta v pokojnino. 5. Vojaška aktivna leta je šteti v službeno dobo. 6. a) V osebnih status naj se uvrsti učiteljstvo po službenih letih od prebitega usposobljenostnega izpita. b) Odstotke po plačilnih vrstah je razdeliti tako: I. vrsta 25%, II. vrsta 30%, III. vrsta 25%, IV. vrsta 20%. c) Provizorske učitelje in učiteljice je uvrstiti v IV. plač. razred. c) Vsemu učiteljstvu se mora pripoznati stanarina. 7. Opravilne doklade naj se zvišajo: za enorazrednice na 150 K, za dvorazrednice na 200 K, za trirazrednice na 300 K, za štirirazrednice na 400 K, za pet- in večrazrednice na 600 kron. Vrhutega naj se dovoli za vsak paralelni razred še 50 kron remuneracije, ki ni vstevna v pokojnino. 8. Učiteljice naj bodo v vsem in vsakem enakopravne z učitelji. Poučevanje ženskih ročnih del naj se jim posebe nagradi, ali pa naj se nastavi posebne učiteljice za ženska ročna dela. 9. Suplenti in suplentinje z izpitom v Ljubljani dobe po 200 K stanarine na leto.

Zopet krah posojilnice. — V Hrubčicah blizu Prostejova na Moravskem se je zopet primeril žalosten polom za „rešitev kmeta“ ustanovljene posojilnice. Občina Hrubčice šteje 900 prebivalcev, kmetje so vneli klerikalci in veliki nasprotniki bližnjih mestjanov Prostejovskih. Ustanovili so že pred leti svojo posojilnico in sicer z neomejenim jamstvom svojih članov. Teh članov je kakih 600, vlog pa je 1.397.583 K. Dasi je posojilnica že stara, ni dosegla nikdar količkaj primernega dobička, to pa radi tega, ker je neprevidno gospodarila in imela skoro vsako leto kako izgubo. Sedaj je pa prišel krah. Posojilnica je posojala denar za stavbne spekulacije in pri tem izgubila velikanse svote. — Te dni se je izkazalo, da je izgubljenih 800.000 K. Verjetno je, da se je zgodila tudi sleparija. Vodstvo posojilnice je imel v rokah poslovodja, ki je delal kar je hotel, ker kmetje niso bili sposobni, ga kontrolirati. Mož je imel 1600 K plače, pa si je vendar „prihranil“ 60.000 K premoženja.

Cesar Viljem hoče obuditi na svojem potovanju v Rim obhudovalje, če ne celo strah Italijanov pred nemško močjo. V ta namen si je izbral cesar največje ljudi za

Zapiski mladega potnika.

Piše B. V.

(Dalje.)

Sprehodi na monte Pinču navdajajo mislečega človeka s svečanimi čustvi. Preživo je še tu, dokler se vozi kočija za kočijo, dokler se kaže tu vsa rimska aristokracija. Skoro zvečer po solnčnem zatonu, ko se zasveti pod nami luč za lučjo, napoči čas za prijetne sanjarije. Določne obrise kupole sv. Petra še ni pogotil mrak, dolgo pročelje vaticanskih palač je tu še vidno. Koliko je že iskusi ta »urbs«! Najprej je bila vladarica sveta, po najrevnejših delih so se potikali pristaši nove vere, katere je zmagala. Rim je kulturno središče celega sveta, čez nekoliko vekov so prišli zopet do veljave poganskih bogovi. Nastala je zopet reakcija; bojevit red je skušal zopet pridobiti Rimu, kar je izgubil. Napočila je nova doba, izginil je papeški Rim in pontifikats se je zatvoril v Vatikan. Cela svetovna zgodovina je v Rimu osredotočena, ni kulturnega pokreta, kateri ne bi našel tu odmeva. — Zmračilo se je povsem. Še pred uro so se šetali v redkobesednem razgovoru po nasadih in terasi, kjer se ves Rim razgrinja pred radovednimi očmi, seminaristi vseh držav in narodov, Francozi so hodili v črnih dolgih talarjih, južni Amerikanci v črnih z modrim pasom, Poljaki v črnih z zelenim pasom, Rimljani v lila-barvnih, Nemci in avstrijski Slovani pa v kričeče rdečih talarjih. Za poslednje, kateri so gojenci jezuitov v slovečem germanskem kolegiju, si je izmislil to čudno nošo Ignacij Lojolski sam. Po dva in dva hodijo ti mladi ljudje in dostikrat jim uhaja dolg vroč pogled na to morje hiš in kupole vseh teh cerkev. Ideja o večnem katoliškem Rimu jim je prešla v kri-

Sprehodi po Rimu.

Cancelleria ob korzu je ena izmed najznamenitejših rimskih palač. Kar je doževa palača za Benetke, to je »Can-

celleria« za Rim. Do onega usodepolnega dne, ko so udrli »tati« v večno mesto, je bila ta trezna ogromna palača sedež papeške vlade. »Tati« pa se niso prilastili tega častiljivega poslopja, ampak ga prepustili papežu. Razne kongregacije imajo v njem svoje pisarne. Bramante je postavil to ponosno palačo, katera je še bolj kot doževa palača pripravna in umestna, da se v njej posvetujejo resni, redkobesedni in skrbni državniki o blagru države. Mir jih mora obdajati, slovesna in svečana tišina, da se povsem posvetijo svoji dolžnosti. Šum in politični ropot ne sega v te širne posvetovalnice in dolge hodnike. Kedar se papeževim ministrom zljubi sprehajati se, gredo po onih širokih stopnicah na dvorišče, kakoršnega ni v celem Rimu. Tam se ne morejo več tako prosto gibati. Vsakovrstni prosilci se ponižno bližajo mogotcem, njih nečaki jim priporočajo tega ali onega, ker je kaka službica ravno izpraznjena; štulijo se k njim razne sumljive osebe, katere visoko čislajo dober obec in malo darilce! Kaka pestra množica se je nekđaj shajala pod temi arkadami, temi stebrišči iz granita!

Pri prvem odstavku stopnic je mramornata plošča z napisom, ki javlja, kdo ima pravico, posetiti ministre od 9 do 1 ure. Latinščina je nekoliko čudna in jaz nisem vsega razumel. Določeno je, da imajo pristop ob teh urah sekretarji kardinalov, škofov in kraljev, kritiki sklepov tridentinskega koncila, consistorii et collegii interpretationis decretorum in drugi modri možje. Na klopeh ob velikih okroglih oknih so pa čakali nekđaj prosilci s težkim srcem na trenutek, ko bodo kakemu gladkemu monsinjoru rakladali svoje želje in ga prosili za to ali ono uslugo.

Veličastna so res stebrišča iz granita, katerih kapitljeje si je izmislil Sansovino. Pri glavnem urodu je bil umorjen burnega leta 48. minister Pija nona Rossi. Njegova smrt je bila usodepolna, kajti revolucija je izbruhnila, papež je moral pobegniti v Gaeto, in odslej so bile pokopane vse nadeje, da bi se odpravil absolutizem v cerkveni državi. Rossi je

pokopan v cerkvi sv. Damaza, katera je prizidana palači tvori z njo edno pročelje in ki se prišteva najlepšim rimskim cerkvam.

Pristen italijanski trg je Campo dei fiori. Tu je stala gromada, na kateri so sežgali Giordana Bruna. S pomola cancellerije na oglu so mogli kardinali v škrlatu in drugi cerkveni dostojanstveniki videti ta prizor. Na trgu, čigar hiše so rujavo ali žoltasto namazane in imajo komaj dvoje oken z zelenimi vetrnicami, je spomenik velikega srednjeveškega filozofa, kateri je neokusen, kakor so vsi italijanski spomeniki. Posebno friz, ki predstavlja Giordana Bruna na gromadi in dva zadovoljno se smehljajoča trebušna meniha na strani, ne priča o posebnem umetniškem okusu. Na strehah hiš so zelene terase; nagajiva mladina pohajkuje po trgu.

Po neki stranski ulici pridemo do prostranega trga z ogromno palačo Farnese. Kdor pozna beneške palače, tega ne bodo posebno zanimale rimske. V večnem mestu je vse grandiozno, palače niso tako lične kakor v Benetkah, ampak velikanske trdnjave, v katerih se more braniti cela armada proti napadalcem. Želja, zmagati s surovo silo, katera je bila tako silno značilna za stare Rimljane, se zrcali v teh stavbah, katerih močna visoka železna vrata, omrežena okna in debelo zidovje ne priča o idiličnem življenju rimskih plemenitajev. Te palače ne morejo posebno ugajati modernemu človeku, neka tajna groza ga prime, ako gleda v te zapuščene temne lope, v katerih je nekđaj kar mrgolelo bogato opravljenih služabnikov. Kajati se morajo nesrečni vnuki mogočnih rimskih knezov za vse krivice in zločine svojih pradedov. Kako razkošno življenje je vladalo pred veki v teh palačah, katere so sezidali papeži svojim nepotom; mnogo domišljije je treba onemu, kateri bi hotel podati živo sliko vsega tega, kar so videle te lope in široke monumentalne stopnice. Palača Farnese, kakor Cancelleria in vse druge rimske palače, se ne odkljuje po izvenredno bogatih okrasih. Trezno, hladno, ednostavno je pročelje. Ventni zidec, kateri

spremljati ga bodo: podpolkovnik pl. Plüskow, največji častnik pruske armade, nadalje generalni poročnik pl. Scholl in rit-mojster pl. Kleist, ki sta tudi oba na dva metra velika. Tudi za telesno stražo si je izbral dva največja podčastnika, katerih eden meri 2 m 7 cm. Izborna konkurenca Barnumu!

Nadškof Stadler odstopi? — Pod tem naslovom je prineslo spletsko „Jedinstvo“ članek, ki je baje popolnoma verjeten. Dobil je brzojav o tej stvari in tri pisma z Dunaja, Zagreba in Rima. List vsled tega trdi, da je vest o odstopu dr. Stadlerja brez-dvomna. To se zgodí v treh ali štirih me-secih. Največ je k temu pripomogel složni in odločni nastop bosanskih Hrvatov. S tem odločnim nastopom so morali računati tudi nasprotniki Hrvatov. Zelo ostro pisan članek o celi aferi se je odposlal v italijanskem prevodu papežu v Rim in papeževemu nun-ciju na Dunaj. Razun drugih prvakov ga je podpisal tudi dr. Breščenski, zelo veren kato-ličan, ki je pri papežu persona gratissima in njegov podpis v tem slučaju pomeni mnogo. Znano je, da je dr. Breščenski v verskih rečeh celo naravnost skrupulozen, ali kot Hrvat ni mogel v svoji duši reči, da je de-lovanje dr. Stadlerja koristno. Ko je nuncij dobil to iz Zagreba, se je odločil glede Stad-lerja na promoteatur ut moveatur, odločil se je k temu, ker je razumel, da bi preziranje postalo usodno, da je potrpljenje Hrvatov dovolj izrabljeno in da ni smeti tirati stvari do skrajnosti. Ob enem se naznanja, da pride dr. Stadler v Rim, kjer bo predsednik prizivnega odbora za raziskavanje sv. pisma. Tedaj bavil se bo le z mrtvimi črkami, nič več pa ne z nasilnim misijonarenjem.

Dreyfus. — Sodilo se je pač, da je afera Dreyfusova pri kraju, ali te dni jo je v francoski zbornici razvil z nova podpred-nik Jaurés. Pravi, da mu je le za razkritje popolne resnice ter se naslanja pri tem na to, da je nastopil vojni minister André s pismom, katero je pisal pri reviziji Dreyfu-sove obsodbe general Pellieux, katero pa je bil pridržal takratni vojni minister Cavaignac. V tem pismu je stalo, da ga silijo predstoj-niki delovati na podlagi ponarejenih spisov. Drugi dokaz za popolno resnico mu je ta, da je zdravniku Dumas zaupal sodnik major Merle, da je bil pri obsodbi merodajec za njega znano bordró, ki naj bi bil iz roke nemškega cesarja. V zbornici je bilo viharno, sklenilo pa se je, ne vlačiti afero na poli-tično torišče. Mislijo, da minister André na-roči gener. prokuratorju, da izroči akte glede Dreyfusa kasacijskemu dvoru, ki bo o zadevi obravnaval, ki Dreyfusa oprosti ter rehabilitira.

Samostani izgubljeni kartazarjev. — V francoski zbornici je predlagal sociali-stični poslanec Lembat, naj se prelevijo za-puščeni kartuzijanski samostani v sanatorije za bolne in oslabele delavce, kar lahko stori država z malimi stroški. Tako bi vsaj nekaj ljudskega blagoslova prišlo v samostansko zidovje.

Štrajk v Rimu. — Tiskarji v Rimu so prišli s svojimi gospodarji v navskrižje ter pričeli štrajkati. Štrajku so se pridružili še nekateri drugi življi, in vzpirjali so se običajne demonstracije. Demonstrantje so na-padli tudi električni tramvaj ter naredili več škode. Prodajalne so bili morali zapreti. Vo-jajstvo je poseglo med štrajkovec. Soc. po-slanci se trudijo, da bi prišlo do sporazum-ljenja med gospodarji in tiskarji.

Štrajk je poravnat ter je redno delo zopet pričelo.

Štrajk na Nizozemskem. — O štrajku poročajo dalje, da prede štrajkujočim že-lezničarjem slaba, ker najemajo vodstva drugo osebje ter bo promet kmalu urejen. V Har-lemu štrajkajo peki, v Amsterdamu in Hagu pa je pekovski štrajk ponesrečil. Iz Rotter-dama poročajo, da je 80% železničarjev pri-pravljenih povrniti se na delo. V Amster-damu je proglašen štrajk vseh strojevodij in mornarjev osebnih parnikov. Iz Amsterdama poročajo dalje, da so stopili v štrajk delavci, ki delajo pri delih tamkajšnjega magistrata.

Knjižnice v železničnih vozeh. — Uprava železnic na Danskem se bavi s tem, da bi se priredile v vozeh tretjega razreda knjižnice ter bi se dajale knjige potnikom brezplačno na razpolago.

Nemci v Braziliji. — Že leta 1849 se je ustanovilo v Hamburgu kolonizacijsko društvo, ki je dobilo od braziljanske vlade 14.000 ha zemlje brezplačno. Od tedaj pa do leta 1875 je društvo na tej zemlji nase-lilo 17.408 Nemcev, danes živi v treh nemških kolonijah v Braziliji že 60.000 Nem-cev, ki se pečajo s trgovino svojih in tujih pridelkov. Naselbinsko društvo je nadalje prikupilo 645.103 ha zemlje, ki jo oddaja svojim rojakom, ki se tja priseljujejo, po zelo ugodnih pogojih. Do lanskega leta je dobilo društvo za zemljo 83.924,42 mark, pa ima še 342.977,70 mark.

Macedonija. — Ruski konzul Šterbina, katerega stanje je postalo jako nevarno, je rojen v Čemigovu. Orientskih jezikov se je učil v Moskvi ter zapustil solo leta 1889. Službovati je začel v azijskem oddelku zu-nanjega ministerstva. L. 1891 so ga poslali v Carigrad kot člana tamošnjega poslanstva. 1894 je bil imenovan za podkonzula v Skadru in l. 1892 za konzula na novo ustanovljeno mesto v Mitrovici. L. 1893. je spremljal iz-redne turško poslanstvo v Peterburg, katero je vodil Sakir-paša. Dr. Subotić, ki je s pe-timi drugimi zdravniki preiskal Šterbino, pravi, da je bil 33-letni Šterbina ustreljen iz malokaliberne mauserice z daljave 3—4 korakov. Kroglja ga je zadela zadej, šla nav-zgor, ranila ledvice in jetra ter pri desetem rebri na levi strani priletela ven.

Reforma turške armade. Sultan je prosil švedskega kralja Oskarja, naj mu pošlje dva častnika, ki bi reformirala turško vojaštvo. Tri leta imata ostati v turški službi, ni se jim treba osebno vdeleževati bojev in dobita po 12 tisoč frankov na leto.

Rusija izjavlja, da napada na svojega konzula ne bo izrabljala v svojo korist, a bo v Macedoniji ustanovila še nove konzulate. Konzul Šterbina je umrl sredo zvečer.

Književnost.

Ob zori. — Ivan Cankar. V Ljubljani. V zalogi Ig. pl. Kleimayr & Fed. Bamberg. Cena 3 K. Obsega 12 manjših povestic. Ime Cankarjevo zadostno priporoča novo knjigo.

Človek in pol. — Roman, spisal Ivo Šorli. Ljubljana 1903. Založil L. Schwentner. Cena K 2-50, po pošti K 2-60. Naslovni list je napravil slikar Vavpotič. Roman pripo-ročamo.

OD PEKLA.

Po starem rokopisu za slovensko javnost priredil

F. K.

(Iz „Jednake pr.“)

Naslednje bistroumnosti posnemamo po nekem rokopisu iz l. 1859. Dotični rokopis je, kakor nam pove zadnja stran rokopisa, — prepis. Prepis česa? Vsebinska in pa slog vsega spisa doka-zujeta, da je moral služiti prvotni spis katoliškemu duhovniku kot načrt za propovedi ali pa za pobožna pre-mišljevanja. Hranil se je ta naš vir v rodbini g. R. kot sveta, nabožna knjiga. In s kako veliko upraviče-nostjo, to nam dokazujejo najbolj od-stavki, ki jih prinašamo v sledečih pod-listkih in ki bi bili vredni, da jih hrani kot kodeks vesoljne uče-nosti prihodnja katoliška uni-verza v Solnemgradu: hic summa hominum sapientia!

Poleg vse čudovite logične bistro-umnosti pa ni najmanjše interesanten jezik. Če smemo svetovati čisl. gg. čitateljem, svetujemo, da čitajo glasno.

Ta parvi kapitel: koku je velik in ušafan ta peku. Nobeden grešnik ni toko terdauraten in v grehlih zakopan, deb se on ne spreobernu, svoje grešno žiuljenje ne pobolšou, koker on sliši govort od pekla in od teh naizre-čenih grozovitnih peklenških marter.

Koku se bo ta peklenški Satan po-mujou in poflisou na vse viže, te greš-nike martrat! Zatorej recima vse skupej: o Bog, obvari pred tem peklam! — To je vse govarjenje in antvert od pekla. — De (je) en peku, to ni treba veliko govort. Zakaj vsak kristjan more to za tardnu vervat, in nam tud svet Pismu na veliko krajih rezodene. To se tud bere per svetmu Jobu na 10. postau: »pote jest očim moja žalost potožit. Jest grem — in nazaj več ne pridem — k tej temni deželi, katira je pokrita s tem

oblaki tesne smert, k ti deželi ta teme in nadloge, kir je ta senca te smert.« — Pole, koku ta brunni Job ta peku imenuje, de tam ni drugiga, koker žalost in nadloga. Kaj za en žalosten titel je on dau temu peku! On imenuje ta peku ena naznana dežela, kir prebivajo ta serdita smert s tem satanam, — on ime-nuje ta peku en žalostna gerda dežela, kir ni nič lepiga in dobriga, ampak vse žleht in strašnu gerdu, in vse sorte martre se znajdejo. — O! kdo bo tam prebivo! — Oh! kje je ta dežela, ktira je toku strašna, de se vsi bojmo kekej prit!

Če očiš vedit, kej de je ta de-žela, toku beri svet pisem na 16. postau od teh prevzetnih, nepokornih in ofertnih, — od katir Daton in Abiron — tok prau svečto Pismu: »Ta zemla se je odparla pod njev nogami, in je žive požarla v ta peklenški ogin, in se zupet zaperla.

Poglej, tukaj tebi natanku pove s. Pismu, koku so bli vbogi grešniki z duša jen telesam požarti od tega pekla. Tako mora gvišnu res biti, da je peku u ti zemlji, — pa ne per kraju te zemlje, ampak na sredi zemlje je ta peku. Toku, kader ta zemlja ktirga po-žre, tok usak pade na sreda zemlje — in na sredi zemlje pridejo vsi skupej, ktir so od te zemlje požert. S tega se lohku dolvzame, de ta peku ni na zemlji al v luftu, ampak na sred zemlje je.

Koku pa je ušafan peku, to očem tebi razložit. Zakaj so se vid in ve, da na veliku krajeh te zemlje je veliku skal in pečovje, — in to skale to zemljo skupej derže, soer bi ta zem-lja vkupej vpadla, kbi je te skale vku-pej na deržale. — Toku pravjo vsi svet učenički, de ta zemlja je ravnu toku ušafana, koker je truplu tega človeka. — Te skale ne greda globoku v to zem-ljo, ampak skuz in skuz te zemlje, toku, de ja ta zemlja trdejši ostane.

Koker mod veliko skalami so že od nature velike doline in lukne, toku je tud na sred zemlje. Toku prau svet Jonas na 19. postau v svojem raz-odenju: »Oni bodo verženi v brezon, ktir ves v smolj in žepu gori«, tem peklenškemu breznu ni nobenega okna al rajfenka, in nobenih dni, de bi to sonce ali luna mogla noter sijat, deb mogu ta smerdljivi dem ven iti od njev.

Ta peku je toku močnu narjen, de ga nobeden človek ne more prekopat. Zakaj so te skale taku močnu zarašene in toku debele, de clu od dnu pekla do verh zemlje derže.

Koku globoku je to peku, to se s tega dol vzame, kadar (se) zrajta, koku je debela ta zemlja. Zemlje se na okroglost 4500 nemških mil; toku na visokost ni debelši, koker 1800 nemških mil; ena mila se rajta dve uri pota! Do pekla je 900 nemških mil.

krona palačo, je mojstersko delo Michelangela. V stranski ulici se vidi skozi okna visoka rujava stena in azurno nebo, palača ni dovršena.

S. Pietro in Montorio je bil cilj mojega večernega sprehoda. Pravijo, da se odtod uživa najlepši razgled po Rimu, ali kupola sv. Petra ni vidna odtod. V cerkvi sem našel grob nekega dubrovniškega škofa, kar me je prav razveselilo; nekoliko dni prej sem pa iztaknil v S. Maria ara coeli grob neke bosenske kraljice. Potnik se vzradošča, ako najde v tujini nekaj, kar ga spominja na domače kraje. V bližnjem dvorišču je mesto, kjer so križali sv. Petra. Na istem mestu je sedaj tempelj Bramantov, prva stavba v antičnem grškem duhu, katera simbolizuje začetek renesanse. Kako čudno je vendar, da stoji grški tempelj tam, kjer je bil križan največji nasprotnik poganstva! — Na teraso pred cerkev se pripeljejo vozi s tujci, cicerone skoči s kozla, pokaže z roko na to ali ono stran. Prodajalci razglednic hitijo k vozu in hvalijo svojo robo, ter tečejo za vozom, ponujajoči jo v enomer flegmatičnim Angležem.

Predno se vrnemo v via Sistina, obiščemo še lahko glavno cerkev jezuitskega reda il Jesú na korzu. Tam je shajališče elegantnega sveta; elegantni kavalirji, častniki odličnih polkov, dame s vilenimi šuštečimi krili, to je občinstvo jezuitske cerkve. Kdor stopi v cerkev, se prepriča takoj o resničnosti teh Taineovih besed: »Jezuiti imajo svoj okus, kakor imajo svoje bogoslovje in svojo politiko«. Zlato, srebro, mramor in biseri, to so sredstva, s katerimi si hočejo izvojevati zmago nad krivoverci.

S sijajem in razkošjem so si skušili pridobiti višje plasti družbe sedemnajstega in osemnajstega veka. Vse stene so pretegnjene z dragocenim mramorom, in kdor se hoče učiti razlikovati razne vrste mramora, naj pride sem, tu najde verde antico, giallo antico, veroneški mramor, sploh najrazličnejše vrste mramora, katerih si more sploh misliti. Naj-finejše nijanse barv, najdelikatnejše mnogobarvne žile oča-

rajo oko. Nikjer se ne kaže zid, povsodi je pokrit do lepih banjastih svodov z mramornatimi ploščami. Ti mogočni pi-lastri s pozlačeni kapitelji, vsa ta luksuriозна dekoracija imponuje, to je edina prava beseda. Na levi je oltar, pod katerim je pokopan Ignacij Lojolski. Zanimiva sta dva kipa ob oltarju. Zmagujoča cerkev vrže v propad dva heretika, neki angel pa trga skodoželjno liste iz dveh knjig, ki imajo na platnicah napis Luter in Calvin. Jezuiti sovražijo svoje nasprotnike tudi onstran groba; oni jim ne odpuščajo tako kmalu. Papeži sami so bili manj strogi, kajti na Disputi v stancih se nahajata še celo Dante in Savonarola. Ali sta to dva različna duha, neizprosna doslednost na tej, popustljivost in odpuščanje na drugi strani? Pri slovesnih prilikah se kaže strmečim vernikom pri istem oltarju tri metre visoki kip Lojole, ki je bil prvotno ves iz srebra.

Kopija prvotnega kipa se sicer tudi blišči, kakor da bi bila iz samega srebra, dasi je kip iz bakra. Pozlačeni angelci frfotajo okoli oltarja, agati in drugi dragoceni kamni kin-čajo oltar. Bog oče na vrhu pa drži v svojih rokah največji kos lapis — lazula, ki ekzistuje na svetu.

Porta Pia.

Via venti settembre so imenovali Italijani ono dolgo in široko ulico, katera vodi mimo finančnega ministerstva, tega velikanskega, širnega in pustega poslopja do Porta Pia, katero je zgradil Michelangelo. Nekoliko korakov od teh vrat se nahaja prelom, skozi katerega so l. 70. vdrli Italijani, »i ladri« v mesto, v papeški Rim. Vojaki iz vseh pekrajn so ginjeni poljubljali mestno zidovje Rima, ko so dospeli dan prej do mestnih vrat. V sredi zopet sezidane odprtine je plošča, katera javlja to, kar se je dogodilo na tem mestu, slog je jako priprost, dočim so taki napisi v italijanskih provincijalnih mestih jako bombastični. Na levi so pa vkle-sana imena onih, ki so tu prelili kri. Vsahneli venci iz svetlic in dva bronasta venca visita na zidu, za katerim se

dvigajo ciprese in pinije. Okolica je precej trezna, same mo-derne večnadstropne hiše. Pred zidom je steber iz granita, na vrhu pa pozlačen angel s palmovo vejo; na vznožju spomenika se pa solnčijo in spijo vznak mladi pobalini.

Vzklik Caribaldijev: »Roma o morte« je povsem razumljiv. Le Rim more biti središče zedinjene Italije. Iz Mi-lana ali Firenc ni mogoče vladati Napulja ali Sicilije. Ako so si hoteli Italijani stvoriti državo, v kateri bi bil združen južni in severni del polostrova, morali so si osvojiti Rim. Italija brez Rima je nezmisel. Rimsko vprašanje bi se dalo na obzirnejši način rešiti, z brutalno silo menda ni bilo treba osvojiti si večnega mesta. Ako nepristransko sodimo dogodke l. 70., moramo priznati, da vzetje Rima ni bil slaven čin za Italijane. Nemci so zmagali pri Sedanu; francoska posadka je morala zapustiti Rim in papež se ni mogel brani-ti. Mirnim potom bi menda tudi prišlo do sporazumljenja med papežem in italijanskim kraljem. Deset tisoč nižjih du-hovnikov po celi Italiji je simpatizovalo z zedinjeno Italijo. Kurija bi se konečno morala spuščati v pogajanja s Pije-montezi in našla bi se morda zlata srednja pot. Odprtino v mestnem zidovju so Italijani zazidali, uprav kakor da bi ho-teli pokazati, da ne zapustijo nikdar več svoje prestolnice.

Peljal sem se z električno do S. Agnese izven mestnih vrat. Treba je iti skozi dvorišče precej pustega samostana in potem pa navzdol po mramornatih stopnicah. Na stenah so starokrščanski napisi. Ginjeni smo, ko čitamo te plošče s kratkimi besedami, katere ravno po svoji priprostosti učinkujejo na naša čuvstva. S. Agnese je starokrščanska bazilika iz sedmega stoletja. Štirinajst stebrov iz raznega mnogobarvnega mramora deli cerkev v tri ladije. Krasna je apsida iz belega mramora. Potem sem šel v katakombe. Menih, ki je bil precej zgovoren, mi je dal gorečo svečo. Duše se loti melanholija, ko vidi te ozke votline, kjer so pokopani verni kristijani iz prvih vekov krščanstva.

Koku je vendar ta peku velik, to nam pove sv. Janez (v) svojemu skrivnemu rezodenju na 14. postau: »Ta angel jih je pehnu v ta brezen tega serda božiga; in ta brezen je biu od tih ljudi natlačen.« Taužent šest sto štacionou, — to nam razloži en imeniten zlagar tega pekla, — (en štacion pa ima v sebi sto pet in devedeset stopin), ima ena nemška mila: toku je ta peku na vse kraje pedeset mil vsok in širok in doug. Leto je gvišnu en velik prestor in velik ljudi v sebi derži. Bodi velik koker oče, toku ne potrebuje vič (-večji) biti, koker tolku, de te ferdamani nimajo veliku prostora zakaj ktir v peku pade, tok se pred ne vstavi, de clo do ana perleti in na teh drugih obleži. — Premisli, kaj bodo to za ena martra imeli, kir bodo u takim drenju eden na drugim ležal. Kader je eden bolan in na vsih glih ranjen, oh! koku ga vse boli in teži in mu je vse terdu in tošku! Oh, kdo je bel bolan in ranjen, koker ti ferdamani: oni so pouhni bolečin in toku na tesnobi, de se ne morejo genit. Oh! kaj je to za ena martra in terpljenje!

Se ima tud vedit, de u peku ni en sam krej, al deb bli vsi ti ferdamani vkup, ampak je več kraju noter, in več sort strašnih marter, — in ne trpe vsi glih, ampak koker si je ktir zaslužu; al več, al mejn, toko bo tud martran.

De pak so take jame in grabni v peku, to nam povejo ti svet učniki in tud sv. Pismu, sv. Janez v svojemu skrivnemu rezodenju na 9. postau, rekoč: »Je biu njemu dan ta kluč k tem studencem tega grunta, in je odparu to studence in ven šu en velik dia, de sonce in luna je od tega temnu postal.«

Poglej, svetu Pismu pove, de so v peku tudi studenci in štirne, de bodo noter verženi ti grešniki. Oh! kaj bo za ena strašna martra in terpljenje!

K družem prau sv. Pismu, de v peku so tud peči, v katerih bodo grešniki ležal, se pekli in kuhali, koker (v) apnenci kamjé. — Prau ta svet prerok David na 20. postau: »Ti boš posajen v ta ogin koker u eno apnena peč ob tojmu cajtu, in ta gospod se bo smejau tvojemu pogubljen in terplejn, in ta ogin bo tebe žaru (-žrl).« Per temu preroku Ozeju se bere na 7. postau, de vsi prešestniki bodo toku izicani, koker ena apnena peč. Per temu preroku Ecehelu se bere na 22. postau: »Jest vas bom zbrau koker srebru, mesing, svinc, cin in železo in bom vas v sredo ognja položu, in bom ta ogin zakuru, de se bote pekli in topili, jen jest se bom vašmu terplejnu rezveselu; jest se očem čez vas serdit; jen vi morate vedit, de sem jest vaš Gospod, zakaj

jest se bom nad vam mašvou in serdiu. — Oh! Kaj so za ene strašne besede, o kaj je to za en strašnu žuganje božje. Oh! koku bodo ti grešniki goreli, koker žveplu in smola, in nikdar na bodo zgoreli!

To je gvišnu, de so v peku grozovitne peči. Sam Kristus govori per S. Matevžu na 13. postau: Ta Gospod bo poslu svojga Angela, in oni bodo vergli te grešnike v ta peč tega ognja, jen tam bo jokanje, jen klepetanje teh zob, kdor ima ušesa k poslušajnu, ta poslušaj. — Potem zopet Kristus prau: »Ti angeli bod, te hude od teh dobrih odloču in jih bodo vergli v ta peklena peč.« Ste zastopil, kaj Kristus prau, tok je gvišnu res!

Trekič tud v peku so vse sorte ognjeni grabni in so noter zakopani vse sorte grešniki in bodo na večne čase zakopani. To nam pove ta svet prerok: »Leti ogneni grabni bodo njih hiše na večne čase; in to ni zastopit od teh posvetnih grabnou, ker so več! Sam Kristus prau od tega bogatiga moža: »Ta bogati bo zakopan na dnu pekla.« Toku prau ta prerok Ecehel: »V peku so vse sorte grabni in lukne, in v nektirih so toku ti grešniki natlačeni in na tesnob, de se ne bodo mogli na večne čase terpet.« V nektireh grabnih so toku natlačeni in napolnjeni, de se ne mora genit, in od veliciga terpljenja bi se sami sebe snedli, kbi se mogli. In ni v vsih grabnih glih uročina, ne glih smrad, ne glih martra, ampak v sakimu grabnu je dergač, in ktir je več geršiu, bo tud več terpet mogu.

De so v peku gvišnu skale in lukne, to se dolvzame z življenja sv. Terezije, kir sama od sebo prau: »Kadar sem jest u molitvi bla, toku sem jest spoznala, de Bog oče, de bom jest vidla ta krej v peku, ktir je meni huduč perprau za vole pregat, in jest sem ta krej iz svojimi očmi vidla; in to noterhojenje je blo skuz ene douge vozke skale in lukne, je blu pouhnu smradu in vse sorte žival; in na koncu tega pota je bla ena vozka lukna noter v eno skala, in noter sem bla jest stisnena; in takrat sem jest tolku terpela, de jest ne morem povedat, desglih nisem nobenga ognja vidla.« Poglej, kaj je ta velika svetnica za eno peklenko martra občutila, ako je glih ta martra zmed teh majnšeh bla!

(Dalje pride.)

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobi a se zastouj in franko v Schwannen-Apoteke, Frankfurt a. M.

V bližini cerkve je tudi priprosta ednonadstropna vila, v kateri je prebival Garibaldi l. 75., kakor javlja spominska plošča. Z menoj se vozijo z električno mladi duhovniki v polnem ornatu s štolo okoli vratu tja do porta Pia. Živahni in kričavi ministranti se prav po domače pogovarjajo z duhovniki, držeči v roki škropilnik in posode s blagoslovljeno vodo, katera škraplja vsled hitre vožnje na tla.

Izvošček je samotaril tam pri mestnih vratih; namignil sem mu in naročil, naj me pelje k cerkvi S. Lorenzo izven mestnih vrat. Po prašni cesti sem se vozil do vrat sv. Lovrenca; videl sem tam mali kos zatemnelega mramora z napisom, da dobi sto dni odpustka, ki poljubi tu rimska mestna vrata. Po dolgi vožnji prispem konečno do bazilike, okoli katere so rimska pokopališča. Cesar Konstantin jo je dal zgraditi. Kakor malo katera druga cerkev podaja nam ona pravi značaj rimske bazilike. Lepega pisma je stari tlak v predcerkvi, kjer vse mrgoli beračev in dece. Tri ladje z dvaindvajsetimi antičnimi stebri jonskega stolporedja napravljajo mogočen viis. Nad stebri so znani in dobri moderni freski. Zanimiv je strop in triumfalni svod, katerega krasijo starorimski mozaiki. Divno umetniško delo je ambon, mesto, kjer se je čital evangelij. V ozadju presbiterija je starinski sedež za papeža. Solnce čudno razsvetljuje vitke stebriče, oranžno žolti žarki se usipljejo skozi okna. Krasni so arhitravi brez reda in simetrije, položeni na stebre iz frigijskega mramora.

V kripti bazilike je grob Pija IX. Želja papeževa je bila, naj se pokoplje njegovo truplo v tej cerkvi. Štiri sto skudov naj stane spomenik. Genij zgodovine čuva grob takega moža, kakoršen je bil Mastai Ferretti iz Sinigagije.

Mimo fora sem se vozil nekega popoldne k baziliki sv. Pavla izven mestnih vrat. Na kalnem Tiberu se je gugalo nekoliko skromnih brodov na jadra, na levi se je pa raztezal staroslavni Aventin. Slikovita so mestna vrata in močne

stare častiljive utrdbe. Dež naletava. Skoro sem v cerkvi, katero je poškodoval v preteklem veku požar in katero so potem prenovili. Hram božji ne sme pogrešati patine, v sv. Pavlu pa je ni niiti toliko, da bi jo mogel pokriti s pestjo. Vse se blišči v mnogobarvnem mramoru, s katerim so pretegnjene vse stene, polumraka v tej baziliki ni, izpodrinila ga je dnevna svetloba; vse je svetlo, kakor da bi stavitej s svojimi pomočniki ravno zapustil baziliko. V grškem svetlišču smo, duh helenističnega preporeda veje iz tega ponosnega mramornatega stolpovja. Skozi stranska vrata je prihrumela v cerkev cela četa pristnih ruskih muzikov. Imeli so dolge irhaste ali platnene kaftane rujave, črne in bele barve, na glavi so pa nosili kape iz kožuhovaline ali nizke čepice z držalom. Ženske so pa bile oblečene v dolge, skoro do tal segajoče temne jope. Razširjali so okoli sebe duh, ki se najde po ziru po naših kmetskih izbah, kedar ne zračijo, in dve mladi Francozinji ste skočile brzo na stran. Veselo sem bil iznenajen, poteze teh mož so se mi zdele tako znane, kakor da bi bili to domači ljudje.

Te žene iz naroda so pa bile silno podobne našim slovenskim kmeticam. Med možji sem našel marsikateri tip, kateri je bil povsem podoben kakemu kmetiču iz Savinjske doline. Ko so zagledali to njihovemu narodnemu duhu tuje stebrišče, vrgli so se vsi, kakor bi trenil na tla, začeli se prekrizevati, trkati na prsi in se v ednomer priklanjati, da me je spreletavala groza. Iščejo li žive vere ti muziki v tem svetlem visokem Božjem hramu? Oni je imajo dovolj. Vprašal sem muzika s črno brado, topim nosom in kremenite postave, kakoršne so pri nas v gorah možje, odkod da prihajajo. Preko Carigrada so potovali. — Na vprašanje, kako jim dopada ta cerkev, odgovorili so mi: »Harašov.« Ali to ni bila istina, ta klasična stavba ni budila v njih duši onih čustev, katera je imel polnokrvni Grk, stopivši v tak tempelj. To stolporedje je vzniklo v solnčni Grčiji in njihovemu narodnemu značaju se prav nič ne prilaga ta kla-

sični in aristokratski slog. Nikdar ne bodo mogli v takem templju moliti k svojemu Bogu tako prisrčno, tako vroče, kakor jim je mogoče v cerkvi domače derevnje. — Vodil jih je oblasten gospod s plavimi očali in galošami.

Šel sem za njimi v zakristijo, kjer je pristen rimski mežnar otvoril neštevilne zlate posode, v katerih se shranjujejo relikvije svetnikov in svetnic. Ko so zazrli vse to, se jih polastil pravi verski delirij. Poljubovali so škrinje, metali se na tla, prekrizevali se brez konca in kraja. Bili smo v ozki in temni kapeli poleg zakristije, svetloba ni prihajala notri, vladala je misterijozna tema in vonj kadil se je razširjal po celem prostoru. Cerkovnik je držal v roki svečo in posvetil v škrinje, v katerih je zagledalo strmeče oko muzikov lobanje, kosti roke, kose plaščev in srca svetnikov in svetnic. Kaka brezmejna rezignacija, potrpežljivost, udanost in globoka vera v vse tajnosti krščanstva se je zrcalila na teh širokih obrazih. Ti ljudje ne poznajo niti skepse, niti refleksije, poznajo le vročo vernost brez dvomov in omahovanja, oni so še pravi otroci, o katerih govori Jezus, da bodo edino le deležni kraljestva Božjega. Ali kje je meja med ono slepo otročjo vero in malikovalstvom?

Vsak mora priznati, da imajo ti muziki pravo vero, in da so oni nekako ustvarjeni, priboriti veljavo pravemu krščanstvu. Ta plast prave vere je še pokrita z debelo plastjo malikovalstva, in to plast je treba oddigniti, ako hočemo, da se prikaže njih pravo krščanstvo. Postati pa še le morajo pravi ljudje, moralne in politične vzgoje še pogrešajo in oni se ne zavedajo, da so ustvarjeni po Božji podobi in sličnosti, možki ponos svobodnega državljana jim manjka in oni se vržejo pred kip Boga, kakor se vržejo pred svojega grajščaka ali gubernatorja. Kaki ljudje pa bodo to, kadar bodo vladala harmonija med njihovo pretirano krščansko ponižnostjo in udanostjo ter med pravim ponosom svobodnega moža!

(Dalje pride.)

Zahvala.

O priliki smrti svoje soproge, ki je bila komaj pet let zavarovana pri zavarovalnici na življenje „Janus“ z Dunaja, se mi je izplačal zavarovani znesek kron 2000— z obrestmi vred tako naglo in brez nikakega obotavljanja, da sem siljen javno izraziti svojo hvaležno zahvalo ter imenovano zavarovalnico vsakomur najtopleje pripočati.

V Gorici, dne 9. aprila 1903.

Ivan Jonke.

Podružnica v Trstu Corsia Stadion 16. Okrajno zastopstvo v Gorici Semeniška ulica 3.

Wilhelmova tekočina za mazanje

„Bassorin“

e. kr. privilegovana 1871.

1 vrček 2 K, poštni zavoj 15 komadov 24 K.

Wilhelmov e. kr. priv. „Bassorin“ je sredstvo, čegar pomoč je dokazana po znanstvenih preiskavah in praktičnih skušnjah in se proizvaja jedino le v lekarni

Frana Wilhelma

e. kr. dvornega zalagatelja

V Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko.

Kot mazilo koristi s tem, da je pomirljivo, ohladi in vtolaži bolečino pri boleznih na živcih, v žilah, udih in kosteh.

Zdravniki ga uporabljajo v teh slučajih, posebno ako se te bolečine pokažejo po velikih naporih na marširanju ali pri zastarelih boleznih. Rabijo ga tudi h. ibolazel, gozdarji, vrtnarji, telovadci in kolesarji z najboljšim vspehom.

V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno.

Trgovsko - obrtna registrovana zadruga v Gorici

z neomejenim jamstvom

vabi svoje p. n. člane na

redni občni zbor,

kateri se bode vršil v prostorih »Goriške ljudske posojilnice« Gosposka ulica št. 7, I. nadstropje v nedeljo dne 26. aprila t. l. ob 9. uri predpoldne

s tem-le dnevnim redom:

- Poročilo načelstva;
- poročilo nadzorstva;
- sklepanje o letnih računih in bilancah;
- razprava in sklepanje o predlogih načelstva, nadzorstva in posameznih članov.

V slučaju nezadostne vdeležbe vršil se bode 10. maja t. l. drug občni zbor, kateri sklepa v smislu § 18. pravil, veljavno ne glede na število prisotnih članov.

Načelstvo in nadzorstvo.

Podpisani priporočajo slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnice jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristi kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semenški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je Trgovska obrtna zadruga.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporočajo

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,



briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

15%

pod navadno ceno

razprodaja radi poznega zimskega časa

J. ZORNIK

Gorica, Gosposka ulica 7

vse zimsko blago, kakor: krasne volnene šerpe, rute, podobleke, vsakovrstno gorko Jaeger-perilo, rokavice, nogavice, bluze zimske čevlje, volno, kožuhovino itd.

Nikdo naj ne zamudi lepe prilike za ceni nakup.

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krušič

krojaški mojster v Vrtni ulici št. 26.

Priporočajo se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmerno.

Ravnokar mi je dospelovo sveže raznovrstno blago za nastopno pomladno sezono.

Izdelke iz lastnega blaga jamčim!

Pred zadnji teden.

Žrebanje nepreklicno

23. aprila 1903.

Glavni dobitek

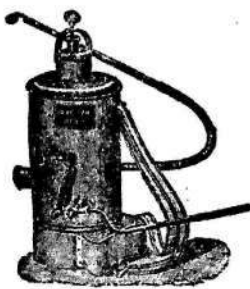
kron 40.000 kron

Srečke za gorka zatočišča
à 1 Krono

priporočajo:

G. Gentilli, V. A. Jona V. Michelstädter & Co., O. Pinokerte, menjalnice v Gorici.

Sigurni dobitki izplača se v gotovini z 10% odbitkom.



Vse stroje za poljedelstvo in vinorejo.

Brizgalnice za sadjno drevje z mešalom za mešanico iz bakra in apna tako, da se najedenkrat na dve cevi brizga,

brizgalnice (streljke) za sadjno drevje z natanjko namerjeno petrolmešanico, svetilnice na acc. ilen da se ulove letišči hrošči,

hidravlične stiskalnice za vino, stiskalnice za vino in oboje s diferencialnim pritiskom,

stroje za drobljenje stiskalnice, čisto nove mline za grozdje,

note priprave proti peronospori in za žveplanje, sesalke za vino, cevi za vino,

kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo kot zbiralnike (tricleure), mlaticilnice, vitale (gepel) i. t. d. razpošilja kot specialitete po najnižjih tovarniških cenah

Ig. Heller, Dunaj, II. Praterstrasse 49.

Cenilniki zastoj in franko.

Dopisuje se v vseh jezikih.



Berite! Berite!

cene v

Bazaru („Pri Ljubljančanu“)

Riva Castello št. 4,

katere so brez konkurence.

Ovratnice raznih barv od 10 kr. dalje
Jaeger-srajce » 50 » »
Nogavice za ženske » 10 » »
» » moške » 10 » »
Moderol » 40 » »

Ovratniki za gospode i. vrste 12 kr.
Krtiče za obleko 10 »
Pisemski papir v mapah 5 »
Glycerinovo milo 2 »
Velika zbirka razglednic 1 »

Opomba. Omenja se, da gori navedeno blago ni ceni primerno bazarsko blago, temveč solidno in regulerno.

Nastavljene nizke cene se opravičujejo s tem, da je blago kupljeno iz velike konkurne mase, katera se je prodala sodnim putem pod tovarniško ceno.

P. n. občinstvo je uljudno vabljen, da si ogleda zaloge, ne da je prišlo kupiti. — Otvorila se je razprodaja blaga tudi v prodajalnici Alle quattro Stagioni v ulici Giuseppe Verdi.

Prosiva zahtevati listke!

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber

kuhinjskega in hišnega orodja, pečij, štedilnikov po brezprimerno niskih cenah.

Pozori Eno krono nagrade!



Pozori Eno krono nagrade!

Edina zaloga stavbnih nosilcev v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade

izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrditeljno najino nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporočajo vsakovrstno pecivo, kolače, birmance, torte i. t. d.

Priporočajo se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi. Rezervni fond: 25,000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75,000.000 K. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši Gospodskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premične proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podpore v narodne in občekoristne namene.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo



z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.


Zastop na debelo: **Humbert Bozzini -- Gorica.**

Trgovsko-obrtna registrirana zadruga z neomejenim jamstvom v Gorici.

Prejemki.

Promet za prvo petletje, t. j. od 1. dec. 1897. do 31. dec. 1902.

Izdatki.

G. kr.  privil.
civilna, vojaška in uradniška krojačnica
M. Poveraja v Gorici
na Travniku št. 5.

Se dobivajo vsakovrstna moderna sukna kam-garn, piquet lastnik, adria, ševitj itd., blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotove obleke, perilo vseh vrst in spadajoče priprave k paradnim oblekam za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se prodajajo tako po ceni, ča je z mojo trgovino nemo-goča vsaka konkurenca.

Obleke vsake mode od 5 do 9 let K 5-40 in više
9 15 8-50
15 dalje 15-
vrhne sukne vsake mode 24-
za častito duhovščino 28-
hlače 5-
Haveloke in sobne plašče 15 K napre.

Za dame in gospice:
Haveloke 25 K
Sako in pelegrine 9
V slučaju da se kaj ne dobi v zalogi po zahtevi, se izvrši točno po naročilu.

Razprodaja dežnikov!

Zaščitna znamka: SLOGO.
LINIMENT. CAPSICI COMPOS.
iz Richterjeve lekarne v Pragi
pripoznano kot izvrstno bel ublažujoče maslo; za ceno 80 h, kron 1-40 in 3 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s "SL-DROM" namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek ie tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.
Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
PRAGI, Eltzbethgasse št. 5.
Dobi se v lekarni
„Pri Zvalčarju“ Robert Kasler, Tolmin.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.
TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.
Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.
POTREBSČINE
za pisarnice, kadilce in popotnike.
Najboljše šivanke za šivalne stroje.
POTREBSČINE
za krojače in čevljarje.
Svetinjice. — Rožni venci. — Mašne knjžice.
Mišna obuvala za vse letne čase.
Posebnost:
Semena za zelenjave, trave in detelje.
Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmih in v trgovih ter na deželi. 2 35-8

Zahtevajte
moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikaličnih predmetov, katerega pošilja zastoj in poštne proste
Hanns Konrad,
tvornica ur in eksportna hiša
Most št. 249. — (Češko).

Novost!

Fotografije,

izdelane navadno in v najmodernejšem stilu, takozvane „Imperial“ platino bromit, priporoča

A. Jerkič,
odlikovan fotograf v Gorici,
Gospiska ulica 7.

Vsakdo naj si ogleda izložbo, naj primerja izdelke z izložbami konkurenčnih tvrdk in naj sodi.

	K	v	K	v		K	v	K	v
Račun deležev:					Račun deležev:				
Vplačani deleži			739231	90	Izplačani deleži			433857	40
Račun hranilnih vlog:					Račun hranilnih vlog:				
Stranke vložile			2908831	80	Stranke dvignile			1996086	55
Račun posojil:					Račun posojil:				
Vrnjena posojila			1217011	44	Dana posojila			2465186	51
Račun eskompta:					Račun eskompta:				
Zajeta izposojila na menice			1365991	17	Vrmeno izposojilo na menice			1287391	17
Račun lombarda:					Račun lombarda:				
Zajeta izposojila na vred. listine			69188	51	Vrmeno izposojilo na vred. listine			69188	51
Račun izposojil:					Račun izposojil:				
Zajem			202038	—	Vračilo			202038	—
Račun naloženega denarja:					Račun naloženega denarja:				
Dvignene vloge:			436946	52	Naložilo			466958	32
Račun inventarja:					Račun inventarja:				
Prodano pohištvo V. odseka			1180	58	Nakup pohištva			2868	88
Račun stavbišča:					Račun stavbišča:				
Vplačana najemščina			458	30	Nakup in pristojbine			51602	95
Račun prehodnih zneskov:					Račun prehodnih zneskov:				
Vplačila			3438	49	Izplačila			3438	49
Račun vstopnin:					Račun vstopnin:				
Vplačane vpisnine in vstopnine			19384	37	Vrmena vstopnina			16	—
Račun upravnih troškov:					Račun upravnih troškov:				
Vrmeni upravni troški			51932	08	Izplačani upravni troški			94585	99
Račun doneskov k rezervi:					Račun doneskov k rezervi:				
Vplačila			463	40	Vračila			53	—
Račun obresti:					Račun vrednostnih listin:				
Vplačane obresti posojil	244139	23			Nakup deln. »Ljub. kred. banke«			4000	—
» » nalož. denarja	67206	23			Račun obresti:				
in posojil med odseki	4275	26			Izplačane obresti hranilnih vlog	52114	77		
Vplačane zamudne obresti	162	86	315783	58	» » deležev	59041	73		
Vrmenne obresti izposojil					» » eskompta	24562	40		
					» » lombarda	1723	05		
					» » izposojil	11141	81		
					» » pos. med ods.	67015	25		
					Vrmenne » posojil	199	31	215798	32
					Račun blagajne:				
					Gotovina 31. decembra 1902			39310	05
								7331880	14

Izguba.

Račun izgube in dobička ob zaključku I. petletja.

Dobiček.

	K	v	K	v		K	v	K	v
Račun obresti:					Račun obresti:				
Izplačane obresti hranilnih vlog	52114	77			Vplačane obresti posojil	244139	23		
» » deležev	59041	73			» » nalož. denarja	67206	23		
» » eskompta	24562	40			in posojil med odseki	4275	26		
» » lombarda	1723	05			Vplačane zamudne obresti	4275	26		
» » izposojil	11141	81			Vrmenne obresti izposojil	162	86	315783	58
» » pos. med ods.	67015	25			Zaostale obresti posojil			11746	09
Vrmenne obresti posojil	199	31	215798	32	Predplačane obresti eskompta			385	64
Narastle obresti deležev I.—V. odseka			30208	—	Račun upravnih troškov:				
Predplačane obresti pos. II.—VI. odseka			4616	72	Povračilo upravnih troškov			51932	08
Račun upravnih troškov:					Račun vstopnin:				
Izplačilo upravnih troškov			94585	99	Vplačane vstopnine in vpisnine			19384	37
Račun inventarja:					Račun doneskov k rezervi:				
Odpis			507	72	Vplačila			463	40
Račun vstopnine:					Račun vrednostnih listin:				
Vrmena vstopnina			16	—	Nevnovčeni kuponi			240	—
Račun doneskov k rezervi:									
Vračilo vplačevalcem			53	—					
Račun saldo:									
Čisti dobiček			54149	41					
								399935	16

Aktiva.

Bilanca ob zaključku prvega petletja.

Pasiva.

	K	v	K	v		K	v	K	v
Račun posojil:					Račun deležev:				
Stanje posojil II. odsek	150648	—			Stanje deležev II. odsek	131140	68		
» » III. »	199896	44			» » III. »	86734	10		
» » IV. »	356392	76			» » IV. »	55370	72		
» » V. »	240556	66			» » V. »	31896	—		
» » VI. »	300681	21	1248175	07	» » VI. »	733	—	305874	50
Račun obresti posojil:					Račun obresti deležev:				
Zaost. obresti pri dolž. II. odsek	2917	38			Narastle II. odsek	16921	60		
» » » III. »	3735	75			» » III. »	8452	80		
» » » IV. »	2817	70			» » IV. »	3705	60		
» » » V. »	2275	26	11746	09	» » V. »	1128	—	30208	—
Račun naloženega denarja:					Račun obresti posojil:				
Stanje VI. odsek			30011	80	Predplačila za l. 1903 II. ods.	560	30		
Račun vrednostnih listin:					» » » III. »	944	90		
Stanje VI. odsek	4000	—			» » » IV. »	2548	95		
Kuponi VI. »	240	—	4241	—	» » » V. »	343	69		
Račun inventarja:					» » » VI. »	218	88	4616	72
Vrednost pohištva V. »			1180	58	Račun hranilnih vlog:				
Račun stavbišča:					Stanje			912745	25
Vrednost V. »			51144	65	Račun eskompta:				
Račun eskomptnih obresti:					Stanje			78600	—
Predpl. za leto 1903. VI. odsek			385	64	Račun rezervnega zaloga:				
Račun blagajne:					Dobiček I. odsek	14238	14		
Saldo 31. dec. 1902 I. odseka	14238	14			» » II. »	11948	91		
» » » II. »	4386	79			» » III. »	12312	29		
» » » III. »	3969	79			» » IV. »	7562	92		
» » » IV. »	3730	42			» » V. »	3511	18		
» » » V. »	4698	17			» » VI. »	4585	97	54149	41
» » » VI. »	8296	74	39310	05					
								1386193	88